

124

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski Kanton
Općina Kalesija
Općinski načelnik

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Tuzla Canton
Kalesija Municipality
Mayor of the Kalesija Municipality

STRATEGIJA ZA MLADE OPĆINE KALESIJA SA AKCIONIM PLANOM 2011. – 2013.

Kalesija, decembar 2010.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	135
OPĆINA KALESIJA – OSNOVNI PODACI	136
1. ANALIZA STANJA.....	138
2. PRISTUP RJEŠAVANJU PROBLEMA	139
3. OPIS TRENUTNOG POLOŽAJA MLADIH.....	142
4. PLAN DJELOVANJA PO OBLASTIMA.....	143
4.1. Zapošljavanje i poduzetništvo.....	143
Analiza stanja.....	143
Problemi mladih	146
Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja	146
Plan djelovanja	147
4.2. Obrazovanje mladih	151
Analiza stanja.....	151
Problemi mladih	153
Podjela problema prema hitnosti i bitnosti njihovog rješavanja	154
Plan djelovanja	155
4.3. Zdravlje mladih.....	159
Analiza stanja.....	159
Problemi mladih	160
Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja	161
Plan djelovanja	162
4.4. Kultura življenja i sigurnost mladih	165
Analiza stanja.....	165
Problemi mladih	166
Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja	167
Plan djelovanja	168
4.5. Sport i kultura.....	176
Analiza stanja.....	176
Problemi mladih	179
Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja	179
Plan djelovanja:	180
4.6. Učešće mladih u društvenom životu	182
Analiza stanja.....	182
Problemi mladih	183
Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja	184
Plan djelovanja	185
5. SAŽETAK	190
5.1. Pregled troškova po oblastima i godinama	190
5.2. Provođenje i monitoring.....	190

OPĆINA KALESIJA – OSNOVNI PODACI

Kalesija je grad i sjedište istoimene općine u sjeveroistočnoj Bosni u području gornjeg toka rijeke Spreče, u njoj aluvijalnoj ravni i južnim obroncima planine Majevice, te sjevernim rubnim dijelovima Javornika.¹

Općinsko područje danas ima površinu od 201 km² i čini 0,39% teritorije Bosne i Hercegovine.² Prema veličini teritorije Kalesija spada u red većih općina u Tuzlanskom kantonu i obuhvata 7,5% njenog teritorija.³ Ima povoljan prirodno-geografski položaj. Preko njene teritorije prolazi magistralna putna saobraćajnica Tuzla – Zvornik, kao i željeznička pruga Tuzla – Živinice – Kalesija – Zvornik. Zahvaljujući geografskom položaju, područje Kalesije ima dobru komunikacijsku vezu sa sjeveroistočnom Bosnom, ali i sa ostalim dijelovima Bosne i Hercegovine.

Dužina kategorizirane putne mreže iznosi 95 km, dok je gustina ove mreže na području općine 47,26 km/100 km², što je znatno iznad gustine modernizirane mreže u BiH.⁴ Prirodni resursi sa kojima raspolaže općina su ugalj, nemetalni minerali, poljoprivredno zemljište i šume, koji uz racionalno korištenje mogu predstavljati važan oslonac za budući razvoj općine.

¹ S. Halilović, M. Zulić: „Kalesija: crtice iz kulturno-historijske prošlosti“, Kalesija, 2003., str. 11.

² Federalni zavod za statistiku, „Kanton Tuzla u brojkama“, Sarajevo, 1999., str. 5.

³ Isto.

⁴ Pored kategoriziranih puteva, općina Kalesija ima i razvijenu mrežu nekategoriziranih puteva, od kojih su svi asfaltirani.

Općinu Kalesija čini 40 naseljenih mjesta organiziranih u 21 mjesnu zajednicu (MZ).⁵ Prema posljednjem popisu stanovništva iz 1991. godine, općina je imala 41.809 stanovnika, od čega 33.137 Bošnjaka, 7.659 Srba, 35 Hrvata i 978 ostalih. Za vrijeme i nakon rata došlo je do značajnih promjena u demografskoj strukturi stanovništva općine, dok je trenutni broj stanovnika za oko 4,7% manji u odnosu na posljednji popis stanovništva.⁶ Promjene do kojih je došlo u starosnoj strukturi stanovništva općine se odnose na značajno smanjenje učešća stanovništva mlađe životne dobi (od 0 do 14 godina starosti) u ukupnom stanovništvu, te na postepeno povećanje udjela starijih od 65 godina. Prema raspoloživim podacima, sadašnju strukturu stanovništva karakterizira značajan procent radno sposobnog stanovništva (od 15 do 64 godine starosti). Udio stanovnika do 14 godina starosti u ukupnom stanovništvu iznosi 23%, što je nešto ispod granice koja definira reproduktivnu sposobnost stanovništva (25% stanovništva do 14 godina starosti).

⁵ Mjesne zajednice su: Vukovije Donje, Vukovije Gornje, Tojšići, Kikači, Seljublje, Hrasno, Rainci Gornji, Rainci Donji, Miljanovci, Dubnica, Jajići, Prnjavor, Kalesija Centar, Kalesija Gornja, Memići, Bulatovci i Gojčin, Jeginov Lug, Brda, Zates i Sarači,

⁶ S obzirom da je površina općine značajno smanjena, jedan dio stanovništva prijeratne općine Kalesija ostao je da živi u RS.

1. ANALIZA STANJA

Kreiranje i razvoj omladinske politike općine Kalesija temelji se na preporukama relevantnih evropskih dokumenata (Evropska povelja Vijeća Evrope o učešću mladih u životu lokalne zajednice, Bijela knjiga evropske komisije, 11 indikatora omladinske politike Vijeća Evrope i Evropskog omladinskog foruma) i rezolucije o mladima u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 12/03).

Od oktobra 2003. godine uspostavljeno je mjesto referenta za mlade općine Kalesija. Osnovni cilj jeste uspostavljanje redovne komunikacije i saradnje s omladinskim organizacijama, vijećima učenika, neformalnim grupama mladih ljudi i uspješnih pojedinaca, te drugim vladinim i nevladinim strukturama koje se bave pitanjem mladih.

Budžetom općine Kalesija za 2007. godinu prvi put je planirana posebna budžetska linija namijenjena mladima koja uključuje finansiranje projekata nevladinih organizacija koje se bave pitanjima mladih i finansiranje malih projekata pojedinaca i neformalnih grupa u visini od 64.000,00 KM.

Kriterije za finansiranje projekata pojedinaca i neformalnih grupa definirali su članovi Komisije za odabir projekata za finansiranje projekata neprofitnih organizacija.

Od školske 1997/98 godine redovno se dodjeljuju stipendije učenicima/cama srednjih škola i studentima/cama visokoškolskih ustanova.

Od školske 2005/06 godine dodjeljuju se i stipendije učenicima/cama generacije osmogodišnjeg i srednjoškolskog obrazovanja.

Od 2003. do 2007. godine jedina registrovana organizacija mladih je Asocijacija mladih općine Kalesija «AMOK» iz Kalesije. To je nezavisna, nevladina i nestranačka organizacija koja djeluje i radi na području općine Kalesija i šire, a svojim djelovanjem pomaže i doprinosi poboljšanju položaja mladih na socijalnom, kulturnom, sportskom i drugim poljima tj. u drugim sferama i segmentima. «AMOK-u» je krajem 2006. godine dodjeljena prostorija u Domu mladih koja je uz pomoć GTZ-a uređena i data na raspolaganje mladima općine Kalesija. Općina Kalesija ima izuzetno dobru saradnju sa ovom organizacijom, a više članova ove organizacije sudjelovalo je u istraživanju o potrebama mladih kao anketari - volonteri.

Krajem 2007. godine osniva se omladinska organizacija «CEZAM» iz Tojšića, a u toku 2008. godine još dvije organizacije mladih, «DOM» Rainci Gornji i «OM» Kikači, što je i bio jedan od ciljeva prethodne Strategije za mlade.

Na području općine se nalazi deset objekata koji su nekada predstavljali domove kulture. Većina tih objekata je devastirana ili se djelovi koji su sanirani koriste u druge svrhe.

Saradnja između Općine Kalesija i GTZ-a ostvaruje se od 2004. godine. Njemačko društvo za tehničku saradnju (GTZ) jeste institucija Vlade SR Njemačke, koja u BiH, između ostalog provodi projekat «Izgradnja i podrška strukturama u omladinskom sektoru» kao sastavni dio Ugovora o saradnji između njemačke i bh. Vlade.

Cilj saradnje jeste stvoriti sredinu koja je usmjerena ka mladima i u kojoj su mladi odgovorno uključeni u stvaranje bolje budućnosti. Kao sastavni dio sporazuma o saradnji 2004. godine počela je obuka referenata za mlade koja je trajala 2 godine i odvijala se u (6) šest modula.

U okviru Programa: „Poboljšanje položaja djece i mladih u Bosni i Hercegovini“, finansiranog od strane italijanske kooperacije, krajem 2005. godine potpisan je sporazum između općine Kalesija i Konzorcija pet talijanskih nevladinih organizacija (INTERSOS, MOVIMONDO, CESVI, COSV) sa CISP-om kao vodećom organizacijom. CISP kao nevladina organizacija, u okviru razvoja omladinske politike u BiH, ima cilj poboljšati opće uslove mladih u BiH kroz različite inicijative.

Aktivnosti CISP-a između ostalih su: razvoj omladinske politike (institucionalno jačanje), podrška školama i društvenom sektoru (napredna obuka za nastavnike i socijalne radnike), jačanje udruženja mladih (treninzi za omladinske NVO-e iz menadžmenta i zagovaranja) i lokalni privredni razvoj (jačanje poduzetničkih vještina kod mladih).

2. PRISTUP RJEŠAVANJU PROBLEMA

Omladinsko istraživanje je esencijalni element u razvoju omladinske politike. Riječ je o ispitivanju mišljenja mladih, njihovih potreba, položaja, problema itd. Istraživanje je i prvi korak u razvoju strategije i plana akcije.

U martu 2005. godine počele su aktivnosti na provođenju istraživanja potreba mladih sa područja općine Kalesija. Korištena je kombinacija različitih metoda istraživanja: anketni upitnik, intervju, okrugli sto i analiza statističkih podataka.

Općina Kalesija je uz pomoć Njemačkog društva za tehničku saradnju (GTZ), provela anketno istraživanje u cilju definisanja potreba mladih. Uzorak je činilo 120 ispitanika starosne dobi od 14 do 30 godina. Rezultati ovog anketiranja prezentovani su na okruglom stolu koji je održan 29. 06. 2006. godine pod nazivom «Superdijalog». Na taj način su u istraživanje uključeni i drugi pojedinci/grupe zainteresovani i uključeni u pitanja mladih (stakeholderi). Izveštaj o istraživanju potreba mladih sa područja općine Kalesija predstavljao je osnovu za dalje kreiranje omladinske politike odnosno izradu Akcionog plana za mlade općine Kalesija u periodu; 2008. - 2010. godina.

Na osnovu gore navedenog istraživanja, zatim praćenja provedbe strategije za mlade u periodu 2008. - 2010. godine (monitoring), tehnikom rada fokus grupa po programskim područjima, uključivanjem zainteresovanih mladih, pojedinaca i grupa putem online diskusija, a sve u cilju definisanja potreba mladih, sačinjena je analiza stanja za izradu Strategije za mlade općine Kalesija sa akcionim planom za period 2011. - 2013. godina.

Plan akcije jeste dokument koji počiva na dobro istraženim i analiziranim potrebama mladih u lokalnoj zajednici, zatim na dobro definiranim ciljevima i dugoročnoj strategiji koja ima tačno uspostavljen plan akcije šta će, ko će, kako i kada uraditi da se ispune ciljevi strategije. Globalni cilj takvog dokumenta jeste da vlasti odgovore na potrebe mladih, povećaju učešće mladih kao aktivnih i odgovornih građana, te zaštite ugrožene grupe mladih. Općinski načelnik je Odlukom broj: 02-05-2-3212/10 od 18. 10. 2010. godine, imenovao Radnu grupu za izradu «Strategije za mlade na lokalnom nivou» u čiji sastav ulaze:

1. Zijad Šmigalović	(Komisija za mlade OV)
2. Rašid Tubić	(Referent za mlade)
3. Hazim Jusufović	(Pomoćnik načelnika)
4. Mahir Huremović	(JU „Centar za socijalni rad“ Kalesija)
5. Miralem Huremović,	(Omladinska organizacija «AMOK»)
6. Muhamed Avdić	(Sportski savez)
7. Alija Džafić	(BKC «Alija Izetbegović»)
8. Senad Šmigalović	(JU „Centar za socijalni rad“ Kalesija)
9. Edis Mešić	(Omladinska organizacija „DOM“)
10. Salih Hodžić	(Općinsko vijeće Kalesija)

Nakon imenovanja Radne grupe donešena je Odluka Općinskog vijeća Broj: 02-05-2-3212/10 od 18. 10. 2010. godine o pristupanju i izradi Strategije za mlade na lokalnom nivou za općinu Kalesija za srednjoročni period.

Ova odluka sadrži cilj, program, način i rokove za realizaciju strategije.

Na prvom sastanku Radne grupe, a na osnovu istraživanja o položaju i potrebama mladih općine Kalesija članovi radnih grupa usaglasili su se da Strategija tretira slijedeća programska područja:

- Zapošljavanje i poduzetništvo mladih
- Obrazovanje mladih
- Zdravlje mladih
- Kultura življenja i sigurnost mladih
- Sport i kultura
- **Učešće mladih u društvu**

Radna grupa Zapošljavanje i poduzetništvo mladih:

Senad Šmigalović, koordinator	(JU „Centar za socijalni rad“ Kalesija)
Amir Barčić	(Općinsko vijeće Kalesija)
Selmir Buljkić	(Omladinska organizacija CEZAM)
Amer Kulić	(Omladinska organizacija CEZAM)
Admir Avdić	(Omladinska organizacija CEZAM)
Admir Delić	(Omladinska organizacija CEZAM)
Admira Avdić	(Omladinska organizacija CEZAM)
Muris Kulić	(Omladinska organizacija CEZAM)
Almir Bajrić	(Omladinska organizacija CEZAM)
Suad Sinanović	(Omladinska organizacija CEZAM)
Miralem Novalić	(Omladinska organizacija CEZAM)
Maida Šmigalović	(Omladinska organizacija CEZAM)
Edina Šahmanović	(Omladinska organizacija CEZAM)

Radna grupa Obrazovanje mladih:

Edis Mešić, koordinator	(Omladinsko udruženje DOM)
Emina Zulić	(student, Pravni fakultet)
Hasiba Musić	(Eko zeleni TK)
Mersiha Pjanić	(Omladinsko udruženje „DOM“)
Ademir Pjanić	(Omladinsko udruženje „DOM“)
Damir Gazdić	(JU OŠ „Memići“ Memići)
Jasminka Sakić	(Omladinsko udruženje „DOM“)
Seada Musić	(student, Pedagogija-psihologija)
Adisa Muharemović	(student, Bosanski jezik i književnost)

Radna grupa Zdravlje mladih:

Mahir Huremović, koordinator	(JU „Centar za socijalni rad“ Kalesija)
Azra Mešić	(student, Elektrotehnika)
Irfan Hadžić	(UKC Tuzla)
Adnan Lokmić	(Općinski sud Tuzla)
Fata Šehić	(student, Elektrotehnika)
Aldina Hadžić	(Komisija za mlade OV)
Enesa Delibajrić	(Omladinska organizacija „AMOK“)
Ibrahim Kurtić	(JZU „Dom zdravlja“ Kalesija)
Dino Mujanović	(Dnevne novine SAN)

Radna grupa Kultura življenja i sigurnost mladih:

Alija Džafić, koordinator	(JU BKC „Alija Izetbegović“ Kalesija)
Damir Bukvarević	(Omladinska organizacija „AMOK“)
Denis Arifović	(PU Kalesija)
Edin Karić	(MZ Kalesija Centar)
Emir Sakić	(Općina Kalesija)
Adnan Jakubović	(student, Pravni fakultet)
Elvir Huskić	(student, Njemački jezik i književnost)

Radna grupa Sport i kultura:

Muhamed Avdić, koordinator	(Sportski savez)
Fadil Hujdurović	(JU BKC „Alija Izetbegović“ Kalesija)
Nedžad Barčić	(Komisija za mlade OV)
Selma Imamović	(Komisija za jednakopravnost spolova OV)
Mensur Šmigalović	(Omladinska organizacija „CEZAM“)
Edina Hasanović	(Komisija za obrazovanje, kulturu i sport)
Ibrahim Alijić	(Hor ilahija i kasida „Nuru 'Ayni“ Kalesija)

Radna grupa Učešće mladih u društvu:

Huremović Miralem, koordinator	(Omladinska organizacija „AMOK“)
Admir Karić	(web portal, kalesija.com)
Amra Ferhatbegović	(Omladinska organizacija „AMOK“)
Jasna Kuralić	(Omladinska organizacija „CEZAM“)
Mirela Halilović	(Omladinska organizacija „AMOK“)
Ramo Abidović	(RTV Slon)
Enes Kadić	(Omladinska organizacija „CEZAM“)
Nermina Kunić	(student, Pravni fakultet)
Mirnesa Hamzić	(Omladinska organizacija „AMOK“)
Mustafa Ibranović	(Omladinska organizacija „AMOK“)
Edis Sakić	(Omladinska organizacij „OM“)

3. OPIS TRENUTNOG POLOŽAJA MLADIH

Mladi u općini Kalesija na svoju vlastitu budućnost ipak, i pored svega, gledaju umjereno optimistički. Velika većina ih smatra da će njihova budućnost biti bolja od sadašnjosti, a veoma mali broj ih smatra da će im budućnost biti nešto gora od sadašnjosti. Nešto pesimističnije je viđenje budućnosti društva u cjelini, ali i ono je možemo reći neutralno (ni optimistično, ni pesimistično).

Mladi svoje slobodno vrijeme uglavnom provode neplanski.

U našoj općini postoji potreba za prostorom za mlade, gdje bi oni mogli adekvatno provoditi svoje slobodno vrijeme i izražavati svoje kreativne mogućnosti. Potrebno je ulagati sredstva u obnovu i izgradnju omladinske infrastrukture.

Veliki problem u našoj, kao i u ostalim općinama BiH, jeste nezaposlenost mladih ljudi. U cilju poboljšanja ovakve situacije trebalo bi poduzimati mjere za razvoj lokalne privrede u cilju otvaranja novih firmi i preduzeća, stvaranjem novih radnih mjesta na kojima bi se zapošljavali mladi ljudi, privlačenjem stranih i domaćih investicija, koristiti postojeće programe za zapošljavanje mladih ljudi i omogućavanje obavljanja pripravničkog staža nakon završetka školovanja.

Informisanost mladih o značajnim pitanjima za njihovu budućnost je na niskom nivou. Mladi nisu dovoljno upućeni ni o svojim mogućnostima učešća u procesu donošenja odluka, ni o upotrebi sredstava za kontracepciju, o negativnom djelovanju droge i alkohola i dr. Potrebno je poboljšati protok informacija vezanih za mlade putem radio emisija, oglasnih tabli u gradu i MZ, kao i na općinskoj web-stranici, ali i organizovanjem javnih skupova na kojima se mogu dobiti povratne informacije od mladih.

Mladi u općini Kalesija uzimaju malo učešća u radu lokalne zajednice, njihov društveni angažman je slab. Svoje aktivnosti uglavnom realizuju kroz redovno školovanje, a određeni broj učestvuju u radu pojedinih sportskih klubova i udruženja građana. U tom smislu i sama općina bi trebala omogućiti veće učešće mladih u radu lokalne zajednice, kroz moralnu i finansijsku podršku idejama i projektima mladih, kroz zapošljavanje mladih i obrazovanih ljudi na pojedinim mjestima, kroz organizovanje i finansiranje radionica, seminara i programa neformalne edukacije.

Na području općine Kalesija omladinski nevladin sektor je nedovoljno razvijen. Potrebno je podsticati i podržati osnivanje omladinskih organizacija.

Učešće mladih u procesu donošenja odluka djelimično je ostvareno kroz angažman mladih općinskih vijećnika i Komisije za mlade. Potrebno je stvoriti uvjete za druge vidove institucionalnog učešća mladih (Savjetodavni odbor mladih).

Za dugoročno i sistematsko rješavanje problema mladih potrebno je ostvariti stalnu saradnju i koordinaciju sa drugim subjektima na području općine Kalesija koji se bave pitanjima mladih i nastaviti proces istraživanja problema i potreba mladih.

4. PLAN DJELOVANJA PO OBLASTIMA

4.1. Zapošljavanje i poduzetništvo

Analiza stanja

Mladi u Kalesiji su osjetljiva kategorija društva, zbog čega im je potrebna pomoć i podrška, kao i otvaranje mogućnosti za sticanje novih iskustava i znanja, za učenje i nove pokušaje, kako bi potpuno razvijali svoju ličnost i postali zadovoljni članovi naše zajednice, kao pozitivni, produktivni i uspješni odrasli ljudi.

Stoga je neophodno stvarati pretpostavke koje će mladim ljudima olakšati ostvarivanje prava da budu aktivni i da preuzmu odgovornost u kreiranju sopstvene budućnosti. Polazeći od problema da je u našem društvu prisutna pasivnost i apatija mladih, veliki problemi iz oblasti obrazovanja i socijalne zaštite mladih, odlazak mladih iz zemlje, visoknivo frustriranosti i nepovjerenje prema vlastima, što opet sve zajedno generira visoku stopu nezaposlenosti mladih, u ovom dijelu dokumenta smo dali konkretne prijedloge i preporuke za djelovanje u oblasti zapošljavanja i poduzetništva. Zbog ovih problema mladi su izloženi riziku da završe kao ekonomski teret za cijelo društvo, umjesto da postanu aktivni pripadnici radne snage. Neophodna je potpuna integracija mladih ljudi na tržište rada, što znači konkretnim mjerama državnih institucija utjecati na stvaranje pretpostavki za zapošljavanje mladih. Posebno je važno poticati jače uključivanje mladih u politike koje se sprovode na lokalnom i kantonalnom nivou.

Neophodno je stvoriti okruženje koje će zadržati mlade u BiH, omogućiti im „normalan“ život, jer u suprotnom mladi, naročito obrazovan kadar, će pronaći kvalitetniji način življenja u drugim zemljama širom svijeta.

Zapošljavanje mladih ljudi bez radnog iskustva predstavlja najveći problem na tržištu rada u Bosni i Hercegovini te se, u takvim uvjetima, nameće hitna potreba usklađivanja obrazovnog sustava s realnim potrebama društva.

Društveni faktori uglavnom utiču na pružanje mogućnosti mladim ljudima na zapošljavanje, a ujedno uzrokuju nezaposlenost mladih. Nosioci društva i savremene države, svojim radom i koordinacijom treba da doprinesu lakšem zapošljavanju mladih i ponude platforme za rješavanje svih društvenih problema a samim tim i da zapošljavaju mlade ljude odmah po završenom školovanju. Nosioci društva u tom smislu su državni organi, državne institucije, privredni sektor, nevladin sektor, državne i privatne institucije formalnog obrazovanja.

U identifikovanim društvenim nosiocima uočena je nepovezanost svih sektora i to predstavlja izvor svih problema prilikom zapošljavanja mladih, kako na području općine Kalesija tako i na području cijele teritorije Bosne i Hercegovine.

Osnovno pravo mladih je da im se omogući da prije svoga zapošljavanja steknu adekvatna i kvalitetna znanja i vještine koje im omogućavaju da kompetentno rade na poslovima koje samostalno izaberu – sloboda izbora znanja i vještina.

Društveni procesi se neprestalno odvijaju i mijenjaju izgled i potrebe društva. Dok jedne naučne discipline odumiru druge, zasnovane na novim teorijama svakodnevno se rađaju. Na drugoj strani imamo činjenicu da se formalno obrazovanje sporije mijenja u odnosu na potrebe društva, zbog čega neformalno obrazovanje ima ključnu ulogu smanjenja jaza između postojećeg i potrebnog obrazovanja.

Razvojem različitih vještina kod mladih ljudi, formalnim i neformalnim obrazovanjem, uz činjenicu da su mladi kao nosioci razvoja društvena grupa sa najvećim sposobnostima za usvajanje novih tehnologija, omogućava se veća vjerovatnoća zapošljavanja.

Zapošljavanje je prioritetni zadatak u stvaranju boljeg ambijenta za život mladih, s obzirom da nezaposlenost kao gorući problem sa kojim se suočavaju mladi ljudi generira i mnoštvo drugih problema. Neophodna je potpuna integracija mladih ljudi na tržište rada, što znači konkretnim mjerama državnih institucija svih nivoa vlasti uticati na stvaranje pretpostavki za zapošljavanje mladih.

Mala i srednja preduzeća su u proteklom periodu predstavljala osnovni izvor rasta zaposlenosti u EU. Rezultat toga je polovina od ukupno realizovanih investicija upravo u preduzećima EU, kojastvaraju 60% GDP-a. Oko 50% investicija predstavljaju upravo investicije u mala i srednjapreduzeća, koja su kao oblik poduzetništva veoma interesatna za mlade. Mala i srednja preduzeća, se u proteklom desetljeću, smatraju glavnim generatorom zapošljavanja. Iz tog razloga, potrebno je potencirati trend razvoja poduzetništva.⁷

Kada je u pitanju zapošljavanje poduzetništvo mladih na području naše općine potrebno je istaći da struktura zemljišta općine Kalesija pokazuje da postoje značajne mogućnosti za razvoj poljoprivredne djelatnosti a posebno u oblasti ratarstva i voćarstva. Obzirom na raspoloživo poljoprivredno zemljište, Kalesija ima potencijala da bude razvijena poljoprivredna općina i jedan od glavnih centara poljoprivredne proizvodnje za Tuzlanski kanton. Sjeverni dijelovi općine u povoljni za proizvodnju voća, posebno šljiva, jabuka i kruška, a 34% zemljišta je trenutno pod voćnjacima. Velike površine poljoprivrednog zemljišta nisu iskorištene. Na lokalnom nivou još uvijek ne postoji odgovarajući nivo koordinacije između Općine i poduzetnika.⁸

Uz pomoć Zavoda za zapošljavanje FBiH, Agencije za rad i zapošljavanje BiH i Projekta općine Kalesija je do sada realizirano nekoliko projekata podsticanja zapošljavanja mladih sa VSS u javnim institucijama i preduzećima kako na području Tuzlanskog kantona tako i na području općine Kalesija.

Kada su u pitanju projekti Služba za zapošljavanje je, u posljednje tri godine, realizirala nekoliko projekata za zapošljavanje mladih na području TK-a u kome su uzeli ili su mogli uzeti učešće i poslodavci i mladi koji traže zaposlenje sa naše općine.

Ti projekti su:

- *Projekat poticanja zapošljavanja mladih osoba sa VSS u 2006. godini, čija je vrijednost bila 1.915.200,00 KM, od čega 1.339.200,00 KM su sredstva Federalnog zavoda za zapošljavanje, a 576.000,00 KM Agencije za rad i zapošljavanje BiH. Zaposleno je 298 mladih osoba sa VSS bez radnog iskustva sa evidencije nezaposlenih.*

- *Projekat poticanja zapošljavanja mladih osoba sa VSS u 2006. godini, za čiju realizaciju je Federalni zavod za zapošljavanje izdvojio sredstva u iznosu od 1.080.000, 00 KM. Zaposleno je 125 mladih osoba sa VSS bez radnog iskustva.*

- *Projekat poticanja zapošljavanja mladih osoba sa VSS u 2007. godini bez radnog iskustva, radi realizacije pripravničkog staža u centrima za socijalni rad i institucijama koje funkcionalno koordiniraju rad ovih centara. Vrijednost projekta je bila 252.000,00 KM a sredstva je obezbijedio Federalni zavod za zapošljavanje. Zaposleno je 27 mladih osoba sa VSS.*

- *Projekat zapošljavanja mladih bez roditeljskog staranja u 2006. godini, čija je vrijednost bila 180.000,00 KM, a sredstva je obezbijedio Federalni zavod za zapošljavanje. Ovim projektom je zaposleno 30 mladih osoba bez roditeljskog staranja s evidencije nezaposlenih.*

⁷ Akcioni plan za mlade tuzlanskog kantona za period 2010. – 2013.

⁸ Strategija razvoja općine Kalesija zasnovana na poštivanju ljudskih prava 2007. – 2015.

U 2009. godini programi koje je je Službaza zapošljavanje TK-a kandidovala odnosili su se na zapošljavanje Program zapošljavanja osoba sa posebnim potrebama (odobreno 231.423,00 KM) i Projekat dodjele sredstava za obuku nezaposlenih osoba (odobreno 400.265,00 KM).⁹ Projekti međutim nisu u cijelosti realizirani usljed nastalih promjena na tržištu rada.

Kada je u pitanju stvaranje pretpostavki za zapošljavanje mladih, općina Kalesija je realizovala do sada dva Projekta podrške zapošljavanju osoba sa VSS – volonterski rad, kroz koje projekte je prošlo 161 mlada osoba sa VSS.

Međutim, mnogo je veći broj nezaposlenih mladih sa nekim drugim stepenom stručne spreme, te je neophodno stvarati pretpostavke za zapošljavanje i ostalih kategorija mladih ljudi.

Kada je u pitanju statistički prikaz prema najnovijim podacima na Birou za zapošljavanje općine Kalesija nalaze se ukupno 9.311 privrememno nezaposlenih radnika, od toga 4.649 žena.

Kvalifikacija	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV
Žene	110	26	1148	6	1	1125	18
Muškarci	75	16	713	6	19	1950	102
Ukupno	185	42	1861	12	20	3075	120

Vrlo bitno je napomenuti i osvrnuti se na problem „rad na crno“.¹⁰ U formalnoj ekonomiji je, po svom intenzitetu, pojavnim oblicima i posljedicama koje izaziva, posebno, došao do izražaja uzadnjih 13 godina tranzicionog perioda. Posebno je prisutan u oblastima: trgovine iugostiteljstva, građevinarstva, saobraćaja i drugim uslužnim djelatnostima, gdje je otežano otkrivanje i sankcioniranje rada na crno. S obzirom na to da nema preciznih podataka obroju neprijavljenih radnika, u javnosti su prisutne vrlo različite procjene. Rad uneformalnom sektoru najviše prihvata mlađa populacija (između 20-30 godina) zbog teškematerijalne situacije. Većina neprijavljenih radnika nalazi se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i ostvaruju pravo na zdravstveno osiguranje. Pretpostavka je da i do 30%evidentiranih nezaposlenih osoba faktički rade i njihov rad je potrebno zakonskiformalizovati (primjenom postojeće zakonske regulative).

Zbog izbjegavanja plaćanja poreznih obaveza i doprinosa, poslodavciisplaćuju nešto veći iznos neprijavljenim radnicima, tako da između njih postoji neka vrsta „interesne koalicije“. Međutim, dugoročno posmatrano to ima veoma negativne posljedice za neprijavljene radnike.

⁹ Izvještaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2009. godinu.

¹⁰ Na osnovu formalno-pravnog kriterijuma, sivu ekonomiju možemo označiti kao dozvoljeni oblik ekonomske aktivnosti, ali koja se ne odvija u okvirima važeće formalno-pravne regulative za taj oblik aktivnosti. Dakle, to je djelatnost koja je ekonomski legitimna, ali je pravno ilegalna. Nasuprot njoj je regularna ekonomija koja je istovremeno i legitimna i legalna.

Problemi mladih

Problemi u oblasti zapošljavanje i poduzetništvo mladih

- Nezainteresovanost ili neinforiranost o mogućnostima zaposlenja i stanju na tržištu rada (nepostojanje jedinstvenog INFO pulta)
- Nepostojanje jedinstvenog OMLADINSKOG CENTRA
- Nedostatak radnog iskustva nakon završetka školovanja
- Nedovoljna osposobljenost za savremene uslove rada
- Nepoznavanje mogućnosti pokretanja vlastitog biznisa
- Veliki troškovi registracije poduzeća za mlade poduzetnike
- Mentalitet-svijest mladih, nezainteresovanost zasnivanja radnog odnosa u privatnom sektoru

Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja

<u>Vrlo hitno ali nebitno</u>	<u>Vrlo hitno i vrlo bitno</u> Nezainteresovanost ili neinforiranost o mogućnostima zaposlenja i stanju na tržištu rada (nepostojanje jedinstvenog INFO pulta). Nedostatak radnog iskustva nakon završetka školovanja. Veliki troškovi registracije poduzeća za mlade poduzetnike, Nepostojanje jedinstvenog OMLADINSKOG CENTRA
<u>Nije bitno, nije hitno</u>	<u>Nije hitno ali je bitno</u> Nedovoljna osposobljenost za savremene uslove rada. Nepoznavanje mogućnosti pokretanja vlastitog biznisa. Mentalitet-svijest mladih, nezainteresovanost zasnivanja radnog odnosa u privatnom sektoru.

Plan djelovanja

PROBLEM	ŽELJENI REZULTAT	AKTIVNOSTI	VRIJEME PROVOĐENJA	ODGOVORNE OSOBE/ INSTITUCIJE	BUDŽET KM
<p>Kalesija je jedan od rijetkih gradova u BiH koji NEMA Omladinski centar.</p> <p>Nepostojanje istog otežava mladima normalno funcionisanje i otežava rješavanje pitanja od vitalnog značaja za mlade.</p>	<p>Mladi imaju mjesto gdje se mogu blagovremeno informisati o trenutnoj ponudi i potražnji radne snage na području općine Kalesija.</p>	<p>Inicijativu za obezbjeđivanje prostora prema Općinskom vijeću i Kabinetu Načelnika</p> <p>Inicirati lokalne privatnike da budu donatori (sponzori) za uređivanje Centra</p> <p>Kontaktirati Dijasporu u cilju tehničke opremljenosti Centra. (Napomena: kontakti već postoje i ima zainteresovanih za doniranje sretstava/opreme)</p>	<p>Idealno je da se prostor dodjeli početkom 2011. godine.</p> <p>Mladi bi se obavezali da aktivno uključe u opremanje prostorija te bi cijeli proces bio ubrzan.</p>	<p>Odgovornosti u vezi prostora za mlade su na Općini, ali odgovornost također snose i Omladinske organizacije u Općini, Referent za mlade, Komisija za mlade, ali i svaki učenik, student, nezaposleni ili zapolseni svršenic srednje škole mlađi od 30 godina.</p>	<p>vidi budžet u okviru grupe UČEŠĆE MLADIH U DRUŠTVENOM ŽIVOTU</p>

Nezainteresovanost ili neinforiranost o mogućnostima zaposlenja i stanju na tržištu rada (nepostojanje jedinstvenog INFO pulta)	Mladi imaju informaciju o trenutnoj ponudi i potražnji radne snage na području općine Kalesija, kao i na području TK-a putem INFO pulta- kancelarija referenta za mlade (10% mladih manje na evidenciji BIRO-a za zapošljavanje)	Sastavljanje izvještaja o stanju i potrebama tržišta rada i dostava istog osnovnim i srednjim školama na području općine Kalesija , Referentu za mlade kao i NVO;	Svakih šest mjeseci kontinuirano	BIRO za zapošljavanje Općina Kalesija (referent za mlade)	0 KM
		Stalno praćenje javnih poziva i konkursa iz oblasti zapošljavanja i poduzetništva i distribucija informacija prema NVO i poslodavcima	redovno		0 KM
		Organizovanje savjetovanja za učenike završnih razreda	maj 2011, maj 2012, maj 2013	Općina Kalesija (referent za mlade), NVO	0 KM
Organizacija sajma poduzetništva sa štandom ponude i potražnje poslova	Maj 2012	Općina Kalesija (Služba za poduzetništvo i budžet)	2.000,00 KM Budžet		

Nedostatak radnog iskustva nakon završetka školovanja	Mladi imaju minimum radnog iskustva-staža za zasnivanje radnog odnosa (10% mladih manje na evidenciji BIRO-a za zapošljavanje)	Nastaviti sa Projektom volontiranja mladih na području općine Kalesija;	maj 2011, maj 2012, maj 2013	Općinsko vijeće, Komisija za mlade	50.000,00 KM 40.000,00 KM 30.000,00 KM Budžet
Nedovoljna osposobljenost za savremene uslove rada	Mladi posjeduju određeni nivo znanja i vještina prilagođenih savremenim uslovima rada	Organizacija kursa za mlade iz IT	Sept. 2011. Sept 2012. Sept 2013.	NVO, Referent za mlade	2.000,00 KM 2.000,00 KM 2.000,00 KM
		Organizacija kursa engleski jezik i poslovna komunikacija	Okto. 2011. Okto. 2012. Okto. 2013.	NVO, Referent za mlade	2.000,00 KM 2.000,00 KM 2.000,00 KM Ostali izvori
Nepoznavanje mogućnosti pokretanja vlastitog biznisa	Mladi su informisani o mogućnostima pokretanja vlastitog biznisa i veći broj mladih poduzetnika	Edukacija mladih o izradi biznis plana	Novebar 2011. Novembar 2012. Novembar 2013.	NVO, Referent za mlade, Služba za poduzetništvo i budžet	500,00 KM 500,00 KM 500,00 KM Ostali izvori
		Raspisivanje konkursa za izbor najboljeg biznis plana sa određenim povlasticama	Decembar 2012.godine	Služba za poduzetništvo i budžet	0 KM
		Edukacija mladih za pisanje projekata za predpristupne fondove EU	Maj 2011. Maj 2012. Maj 2013.	NVO, Referent za mlade, Služba za poduzetništvo i budžet	500,00 KM 500,00 KM 500,00 KM Ostali izvori

Veliki troškovi registracije poduzeća za mlade poduzetnike	Povećanje broja mladih poduzetnika, smanjen broj nezaposlenih mladih osoba	Ukidanje komunalnih i drugih troškova registracije koji su u nadležnosti općine Kalesija za mlade do 30 godina starosti	Juni 2010.godine	Općinsko vijeće, Komisija za mlade	0 KM
		Organizovanje savjetovanja o aktuelnim izvorima finansiranja razvoja biznisa (o tekućim konkursima iz federalnih, kantonalnih EU ili drugih fondova)	August 2011, Avgust 2012, Avgust 2013	Referent za mlade, Služba za poduteništvo i budžet, NVO	0 KM
Mentalitet-svijest mladih, nezainteresovanost zasnivanja radnog odnosa u privatnom sektoru	Povećanje zaposlenosti mladih u privatnom sektoru	Kampanja prednosti zapošljavanja u privatnom sektoru (mogućnost napredovanja, veći rizik veća zarada, izazovi u karijeri)	2011-2013	NVO, Referent za mlade, Komisija za mlade	0 KM

Troškovi po godinama:

Godina	Iznos u KM
2011.	50.000,00
2012.	42.000,00
2013.	30.000,00
UKUPNO	137.000,00

4.2. Obrazovanje mladih

Analiza stanja

Djelatnost obrazovanja u Tuzlanskom kantonu jeste u potpunosti nadležnost kantonalnog nivoa vlasti. Međutim, u skladu sa Zakonom o principima lokalne samouprave u F BiH, u članu 8, utvrđena je obaveza i općine kao jedinice lokalne samouprave da doprinosi unapređenju kvaliteta usluga obrazovanja na svome području. U vezi s tim, potrebna je i značajnija finansijska podrška za unapređenje kvaliteta usluga obrazovanja.

Odgoj i obrazovanje su djelatnost od posebnog društvenog interesa. Svrha odgoja i obrazovanja je da, kroz optimalni intelektualni, fizički, moralni i društveni razvoj pojedinca, u skladu sa njegovim mogućnostima i sposobnosti, doprinese stvaranju društva zasnovanog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava i unapređenju životnog standarda građana.

Obrazovanje predstavlja jednu od najvažnijih društvenih kategorija te mu je neophodno posvetiti veliku pažnju. S obzirom na to, mladi općine Kalesija problemima obrazovanja pristupaju i kroz strategiju za mlade na lokalnom nivou.

Na području općine Kalesija trenutno radi 5 osnovnih škola i jedna srednja.

Br.	Ime ustanove i vrsta obrazovanja	Područne škole(u okviru OŠ)i lokacija
1.	JU OŠ « Rainci Gornji - Osnovno obrazovanje	«Rainci Donji» - Rainci Donji « Lipovice» - Lipovice
2.	JU OŠ « Kalesija » - Osnovno obrazovanje	PŠ « Miljanovci » - Miljanovci PŠ « Jajići » - Jajići PŠ « Gojčin – Gojčin PŠ « G Kalesija» - Kalesija Gornja
3.	JU OŠ « Vukovije » - Osnovno obrazovanje	PŠ « Vukovije Gornje» - Vukovije G. PŠ « Vukovije Donje » - Vukovije D.
4.	JU OŠ « Tojšići » - Osnovno obrazovanje	PŠ « Kikači » - Kikači PŠ « Hrasno Donje » - Hrasno D. PŠ « Hrasno Gornje » - Hrasno G. PŠ « Seljublje » - Seljublje PŠ « Jeginov Lug» - Jeginov Lug
5.	JU OŠ « Memići » - Osnovno obrazovanje	PŠ « Zukići » - Zukići
6.	MSS « Kalesija » - srednje obrazovanje	-

Tabela: Mreža osnovnih škola i srednja škola

U sastavu osnovnih škola radi 15 područnih škola. Na području općine Kalesija obrazovni proces realizira se ukupno u 20 školskih objekata.

Na području općine Kalesija radi 1 srednja škola. Prema vrsti škola u Mješovitoj srednjoj školi imamo sledeće vrste škola i zanimanja:

- Opća gimnazija
- Tehničke: Mašinski tehničar za CNC mašine, Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, Veterinarski tehničar, Poljoprivredni tehničar, Ekonomski tehničar
- Stručne škole: Automehaničar, Instalater centralnog grijanja, Plinski i Vodoinstalater, Zavarivač – Bravar, Trgovac, Pekar, Keramičar – Teracer – Zidar – Fasader

Osnovnim obrazovanjem na području općine Kalesija omogućen je potpuni obuhvat školskih obveznika tako da nastavu pohađa 4.152 učenika raspoređenih u 184 odjeljenja. Negativan trend pada broja učenika je u odnosu na prošlu školsku godinu u blagom porastu. Broj učenika po odjeljenju je u skladu sa pedagoškim standardima za osnovni odgoj i obrazovanje i za Kalesiju je 23,03 prosječan broj učenika po odjeljenju što je više od kantonalnog prosjeka (22). Prema polnoj strukturi od 4.152 učenika, dječaci čine 50,97% (2.083) a djevojčice 49,03% (2.059).

U svim osnovnim školama primjenjuju se novi Nastavni planovi i programi devetogodišnjeg osnovnog odgoja i obrazovanja za I, II, III i IV razred. U V i VI razredu određen broj učenika pohađa nastavu po Nastavnom planu i programu devetogodišnje osnovne škole, a određen broj učenika po Nastavnom planu i programu osmogodišnje osnovne škole. To je rezultat uvođenja devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja u tri faze, odnosno kako su se sticali optimalni uvjeti, posebno kada se radi o obuci nastavnika. U VII i VIII razredu primjenjuje se Nastavni plan i program osmogodišnje osnovne škole. Broj učenika po vrstama škola u MSŠ "KALESIJA" je sljedeći:

- 141 učenika pohađa gimnaziju
- 441 učenika pohađa tehničku školu
- 294 učenik pohađa stručnu školu

Prema polnoj strukturi od 876 učenika: 370 su učenice i 506 su učenici, koji su raspoređeni u 36 odjeljenja. Prosječan broj učenika po odjeljenju u srednjim školama je 27,98 učenika.

Stanje školskih objekata je nešto bolje u odnosu na prethodne školske godine, ali i dalje nije na zadovoljavajućem nivou. Opremljenost škola općim nastavnim sredstvima u posljednje vrijeme znatno je poboljšano, ali količinski ne zadovoljava pedagoške standarde i normative školske opreme. MSŠ Kalesija posjeduje prostor od 3.849 m² unutar zgrade i 11 250 m² dvorišta i školskog poligona, što ukupno iznosi 15.099 m². Stručno teorijska nastava odvija se u 20 učionica a praktična nastava u 6 radionica. Praksa poljoprivredne struke izvodi se na školskom imanju, a veterinarska struka u veterinarskoj stanici i klaonici u Kalesiji. Dio praktične nastave za stručne škole izvodi se kod privatnih preduzeća sa kojima je škola sklopila ugovor.

Iako i Ministarstvo i škole, prema svojim mogućnostima, popunjavaju školske biblioteke potrebnim naslovima knjiga za lektiru, ipak moramo konstatovati da bibliotekama nedostaju određeni naslovi, koji su predviđeni Nastavnim planom i programom, kao i stručnom literaturom za nastavnike.

Na području općine Kalesija, pravo na besplatan prevoz od kuće do škole ostvaruje 442 učenika. U skladu sa kriterijima za finansiranje prevoza učenika osnovnih škola to pravo ostvaruju učenici OŠ Kalesija 84 učenika, OŠ Memići 189, OŠ Rainci 62 učenika, OŠ Tojšići 107 učenika, dok u OŠ Vukovije nema učenika koji putuju od kuće do škole više od 4 km.

Prevoz učenika se uglavnom realizuje u redovnom linijskom saobraćaju, a finansira se od strane Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta.

Problemi mladih

Problemi u oblasti Obrazovanje mladih su:

- U općini Kalesija ne postoji omladinski centar u kojem bi se mladi mogli okupljati i kreativno i organizovano provoditi slobodno vrijeme.
- Djeca Romske populacije nisu dovoljno stimulirana za nastavni proces.
- U općini Kalesija ne postoji javna ili privatna odgojna-obrazovna ustanova za djecu predškolskog uzrasta.
- Djeca osnovnog i srednjeg obrazovanja nemaju razvijenu partnersku mrežu sa drugim školama u regionu (onemogućena studijska razmjena).
- Izražen broj djece kojima je potrebna pomoć defektologa u školama.
- Djeca u područnim školama Vukovije Donje i Gojčin nemaju sportski poligon.
- Djeca sa tjelesnim invaliditetom nemaju adekvatan pristup školama.
- Školske biblioteke nemaju zadovoljavajući lektirni fond.
- Nedovoljna opremljenost kabineta nastavnim pomagalicama za kabinete biologije, hemije, matematike i fizike u školama. U nekim školama ovi kabineti i ne postoje, a prijeko su potrebni za što kvalitetniji rad sa učenicima.
- Mladi i roditelji nisu dovoljno informisani po pitanju profesionalne orijentacije.
- Nepoštivanje odredaba zakona o prodaji alkohola i duhanskih prerađevina.
- Nepostojanje socijalne karte učenika uopće kroz različite parametre (zaposlenost, edukativnost i sl.).

Podjela problema prema hitnosti i bitnosti njihovog rješavanja

<u>Vrlo hitno ali nebitno</u>	<u>Vrlo hitno i vrlo bitno</u> Ne postoji omladinski centar u Općini Kalesija U općini Kalesija nepostoji ustanova (vrtić) za djecu predškolskog tipa, javna ili privatna Izražen broj djece kojima je potrebna pomoć defektologa u školama Nedovoljna opremljenost kabineta nastavnim pomagalicama za kabinete biologije, hemije, matematike i fizike u školama Djeca Romske populacije nisu dovoljno stimulirana za nastavni proces Nepostojanje socijalne karte učenika uopće kroz različite parametre (zaposlenost, edukativnost i sl.).
<u>Nije ni bitno ni hitno</u>	<u>Nije hitno ali je bitno</u> Nepoštivanje odredaba zakona o prodaji alkohola i duhanskih prerađevina Djeca sa tjelesnim invaliditetom nemaju adekvatan pristup školama Školske biblioteke nemaju zadovoljavajući lektirni fond Mladi i roditelji nisu dovoljno informisani po pitanju profesionalne orijentacije Djeca u područnim školama Vukovije Donje i Gojčin nemaju sportski poligon Djeca osnovnog i srednjeg obrazovanja nemaju razvijenu partnersku mrežu sa drugim školama u regionu (onemogućena studijska razmjena).

Plan djelovanja

PROBLEM	ŽELJENI REZULTAT	AKTIVNOSTI	VRIJEME PROVOĐENJA	ODGOVORNE OSOBE/INSTITUCIJE	BUDŽET KM
<p>Kalesija je jedan od rijetkih gradova u BiH koji NEMA Omladinski centar.</p> <p>Nepostojanje istog otežava mladima normalno functionisanje i otežava rješavanje pitanja od vitalnog značaja za mlade</p>	<p>Mladi općine Kalesija imaju prostor gdje se mogu dodatno edukovati, informisati i iskazati svoj talenat u određenim oblastima.</p>	<p>Inicijativu za obezbjeđivanje prostora prema Općinskom vijeću i Kabinetu Načelnika</p> <p>Inicirati lokalne privatnike da budu donatori (sponzori) za uređivanje Centra</p> <p>Kontaktirati Dijasporu u cilju tehničke opremljenosti Centra. (Napomena: kontakti već postoje i ima zainteresovanih za doniranje sretstava/opreme)</p>	<p>Idealno je da se prostor dodjeli početkom 2011. godine.</p> <p>Mladi bi se obavezali da aktivno uključe u opremanje prostorija te bi cijeli proces bio ubrzan.</p>	<p>Odgovornosti u vezi prostora za mlade su na Općini, ali odgovornost također snose i Omladinske organizacije u Općini, Referent za mlade, Komisija za mlade, ali i svaki učenik, student, nezaposleni ili zapolseni svršenik srednje škole mlađi od 30 godina.</p>	<p><u>vidi budžet u okviru grupe UČEŠĆE MLADIH U DRUŠTVENOM ŽIVOTU</u></p>
<p>Djeca Romske populacije nisu dovoljno stimulisana za pohađanje škole.</p>	<p>Veća zainteresovanost djece Romske populacije za pohađanje škole</p>	<p>obezbjeđivanje besplatnog školskog pribora i udžbenika;</p> <p>obezbjeđivanje dnevnog obroka</p>	<p>septembar 2011., 2012., 2013. tokom svake školske godine 2011., 2012., 2013.</p>	<p>pedagoški zavod organ uprave škole</p>	<p>2011 – 2.500,00 2012 – 2.500,00 2013 – 2.500,00</p>

U općini Kalesija ne postoji javna ili privatna odgojno-obrazovna ustanova za djecu predškolskog uzrasta.	Pružena mogućnost roditeljima da svoju djecu pripremaju za školu, pruža im se adekvatna i odgovarajuća socijalizacija kroz podađanje vrtića.	Inicijativa za izgradnju ustanove predškolskog tipa i stavljanje u funkciju u punom kapacitetu.	2011. pa do konačne izgradnje	općinsko vijeće organi uprave komisija za mlade referent za mlade	0,00 KM
Djeca osnovnog i srednjeg obrazovanja nemaju razvijenu partnersku mrežu sa drugim školama u regionu (onemogućena studijska razmjena)	Mladi Općine Kalesija imaju priliku da razmijene iskustva sa mladima u regionu jer su uspostavili kontakte sa osnovnim i srednjim školama iz regiona	Iniciranje kontakata sa međunarodnim organizacijama i institucijama sufinansiranje putovanja.	2011., 2012., 2013.	referent za mlade Komisija za mlade omladinske organizacije škole	2011 - 2.000,00 2012 - 2.000,00 2013 - 2.000,00
Nepostojanje socijalne karte učenika, općenito, kroz različite parametre	Urađena socijalna karta općine Kalesija	Upitnik sa parametrima za izradu socijalne karte	2012.	Škole, NVO	2012 - 1.000,00
Izražen broj djece kojima je potrebna pomoć defektologa u školama.	Djeca u školama imaju defektologa i postaju ravnopravna sa drugom djecom	inicijativa općinskom vijeću i ministarstvu obrazovanja TK za zaposlenjem defektologa po školama	2011.-2012. školska godina	Ministarstvo obrazovanja TK općinsko vijeće;	0,00 KM
Djeca u područnim školama Vukovije Donje i Gojčin nemaju sportski poligon	Djeca ovih MZ imaju mogućnost veće fizičke aktivnosti i boljih uslova rada	Inicijativa općinskom vijeću za izgradnju školskih poligona u područnim školama	2011/12 pa do konačne zgradnje	komisija za mlade kabinet načelnika općinsko vijeće	0,00 KM 0,00 KM 0,00 KM

Djeca sa tjelesnim invaliditetom nemaju adekvatan pristup školama	Olakšan pristup školi i nastavnom procesu djece sa smetnjama u tjelesnom razvoju	inicijativa ministarstvu obrazovanja TK da obezbijedi prilaze školi djeci sa smetnjama u tjelesnom razvoju	2010/11 pa do konačnog rješenja	komisija za obrazovanje minist.obrazovanja TK pedagoški zavod škole	0,00 KM 0,00 KM 0,00 KM
Školske biblioteke nemaju zadovoljavajući lektirni fond	Zadovoljene su potrebe učenika za lektirnim fondom	prikupljanje donacija od poslovnih subjekata, relevantnih institucija i međunarodnih organizacija; inicijativa ministarstvu obrazovanja TK za obezbjeđivanjem dovoljnog lektirnog fonda	2011; 2012; 2013	Poslovni subjekti min.obraz.TK ped.zavod; međ.nevladine org. komisija za obrazovanje	2011 – 1.500 KM 2012 – 1.500 KM 2013 – 1.500 KM
Nedovoljna opremljenost kabineta nastavnim pomagalicama za kabinete biologije, hemije, matematike i fizike u školama	Obezbijeđena bolja opremljenost kabineta i veća zainteresovanost učenika za ovim predmetima	Inicijativa prema ministarstvu obrazovanja TK; lobiranje prema privatnim firmama za donacije i opremanje kabineta	2011 – 2013;	Ministarstvo obrazovanja TK; Poslovni subjekti	0,00 KM; 2012 – 10.000,00 KM(mat.-fizika); 2013 – 10.000,00 KM(biol.-hemija)

Mladi i roditelji nisu dovoljno informisani po pitanju profesionalne orijentacije	Mladi i njihovi roditelji informisani o mogućnosti upisa na fakultete ili srednje škole	organizovanje informativnih sastanaka realizacija tema na roditeljskim sastancima koje je predložilo vijeće roditelja; održavanje raznih predavanja;	tokom svake školske godine 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013	škola; vijeće roditelja; minis.obraz.TK; pedagoški zavod; vladine i nevladine organizacije	200,00 KM; 500,00 KM svake školske godine
Nepoštivanje odredaba zakona o prodaji alkohola i duhanskih prerađevina	Poštivanje zakona o točenju i prodaji alkohola i duhanskih proizvoda oko škola	revizija odobrenja; primjena zakona; saradnja sa vlasnicima objekata	početkom svake školske godine sve dok se problem ne riješi	komisija za mlade; organi uprave; referent za mlade; omladinske organizacije	2011 - 500,00 KM 2012 - 500,00 KM 2013 - 500,00 KM

Troškovi po godinama:

Godina	Iznos u KM
2011.	8.200,00
2012.	17.200,00
2013.	17.200,00
UKUPNO	45.400,00

4.3. Zdravlje mladih

Analiza stanja

Zdravlje predstavlja osnovni uslov cjelokupnog razvoja društva, ono je odgovornost pojedinca, zajednice i državnih institucija, te je rad na ovom pitanju dugoročna investicija. Relevantni podaci o zdravlju mladih u Općini Kalesija ne postoje, ali se na osnovu nezvaničnih podataka može reći da nisu na zadovoljavajućem nivou.

Mladi ljudi su sve više osjetljivi na efekte prouzrokovane ratnim dešavanjima i pogoršanim uslovima života, i sa tim u vezi brojni su rizici kojima su izloženi. Neki od najvidljivijih rizika na području naše općine su:

- *povećana zloupotreba psihoaktivnih supstanci, alkohola i duhanskih proizvoda,*
- *loše fizičko zdravlje uzrokovano nebavljenjem sportskim aktivnostima, kao i neadekvatna ishrana,*
- *neinformisanost o seksualno reproduktivnom zdravlju i spolno prenosivim infekcijama, kao i čitav niz drugih pojava koje doprinose pogoršanju zdravstvenog stanja mladih,*
- *depresija je bolest u kojoj dovodi do sniženja raspoloženja, ali u tolikoj mjeri da ta promjena raspoloženja utječe na psihičko-fizičko zdravlje mladih,*
- *zubozdravstvena zaštita nije na zadovoljavajućem nivou u okviru školskih ustanova.*

U obzir treba uzeti i sredinu u kojoj mladi odrastaju, kao i nedostatak adekvatnih institucija koje bi ponudile odgovarajuće informacije u pogledu pitanja mladih, a time i njihovog zdravlja.

Na području naše općine zdravstvenu zaštitu pruža JZU Dom zdravlja Kalesija koji u svom sastavu ima šest područnih ambulanti, raspoređenih po mjesnim zajednicama (Gojčin, Hrasno Donje, Memići, Rainci Gornji, Tojšići, Vukovije Donje). U skladu sa odredbama zakona o zdravstvenoj zaštiti (Sl. Novine FBiH broj: 46/10) djelatnost Doma zdravlja se obavlja pružanjem zdravstvene zaštite stanovništvu općine Kalesija.

U sklopu zdravstvene djelatnosti na primarnom nivou koja obuhvata: opću medicinu, zdravstvenu zaštitu žena, školsku medicinu, zdravstvenu zaštitu nespecifičnih i specifičnih plućnih oboljenja, zubozdravstvenu djelatnost, higijensko-epidemiološku djelatnost, hitnu medicinsku pomoć, laboratorijsku, radiološku i ultrazvučnu dijagnostiku, te određene oblike konsultativno – specijalističke djelatnosti, medicinu rada, oftalmologiju, neuropsihijatriju, fizikalnu rehabilitaciju i dr.

Također, na području općine postoje registrirane privatne stomatološke ordinacije i apoteke. Akcenat treba staviti na činjenicu da je u Domu zdravlja evidentat deficit ljekara specijalista porodične medicine, fizijatrije, biohemije i dr. specijalizacija.

Uzimajući u obzir sve navedene činjenice, prilikom izrade ove analize, jasno je da zdravlje nije samo problematika zdravstvenog sektora, već je potrebno da se uključe i svi drugi relevantni sektori društva, posebno predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti, kako bi se pitanja zdravlja mladih u našoj općini mogla uspješno rješavati.

Problemi mladih

Problemi u oblasti Zdravlje mladih:

- Zubozdravstvena zaštita je jedan od najrasprostranjenijih problema zdravstvene zaštite mladih. Potrebno je koristiti sve dostupne modele prevencije u dobro osmišljenim preventivnim programima, te započeti prevencijom od najranije dobi razvoja zubi pa sve do adolescentne dobi djeteta. Zbog toga je važno ukazati mladima na posljedice neodržavanja higijene zuba, te podstaknuti mlade na odlazak stomatologu, što se postiže raznim edukacijama.
- Mladi moraju biti upoznati sa posljedicama i načinom odvikavanja konzumiranja štetnih psihoaktivnih supstanci, koje utiču na njihovo sveukupno psihofizičko zdravlje, ali i zdravlje drugih.
- U našoj sredini ovom problemu se posvećuje malo ili nimalo pažnje, a edukacija mladih o reproduktivnom zdravlju i ne postoji. Usljed neznanja dolazi do pojave raznih bolesti, neželjene trudnoće i sl., naročito u adolescentnom dobu.
- Nepravilna ishrana dovodi do pojave raznih bolesti, naročito anoreksije, anemije, bulimije i gojaznosti. S tim u vezi je fizička neaktivnost mladih, koja utiče na nepravilan razvoj tijela, potpomaže nastajanje određenih deformiteta i dovodi do pojave gojaznosti. Ovi problemi su dosta izraženi među mlađom populacijom i imaju tendenciju rasta.
- Zbog trenutnog stanja u našem društvu ovaj problem je dosta izražen. Depresija je bolest u kojoj dovodi do sniženja raspoloženja, ali u tolikoj mjeri da ta promjena raspoloženja utječe na psihičkofizičko zdravlje mladih. Brojna su i druga psihička oboljenja koja najčešće nastaju u vrijeme adolescencije koje je vrijeme velikih promjena, skokova u sazrijevanju, ali i kriza, kao i u brojnim slučajevima koji dovode do pojave maloljetničke delinkvencije.

Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja

<u>Vrlo hitno ali nebitno</u>	<u>Vrlo hitno i vrlo bitno</u> Zubozdravstvena zaštita mladih nije na zadovoljavajućem nivou u okviru školskih ustanova. Visok nivo konzumiranja psihoaktivnih supstanci među mladima. Neinformisanost mladih o reproduktivnom zdravlju na području općine Kalesija. Prisutnost depresije, trauma i drugih psihičkih oboljenja među mladima.
<u>Nije ni bitno ni hitno</u>	<u>Nije hitno ali je bitno</u> Nepravilna ishrana i fizička neaktivnost mladih na području naše općine.

Plan djelovanja

PROBLEM	ŽELJENI REZULTAT	AKTIVNOSTI	VRIJEME PROVOĐENJA	ODGOVORNE OSOBE/ INSTITUCIJE	BUDŽET KM
<p>Kalesija je jedan od rijetkih gradova u BiH koji NEMA Omladinski centar.</p> <p>Nepostojanje istog otežava mladima normalno funcionisanje i otežava rješavanje pitanja od vitalnog značaja za mlade.</p>	<p>Kalesija ima Omladinski centar, a to je prostor iznad Gradske biblioteke.</p> <p>Općina je dodjeljivanjem prostora riješila mnogo pitanja i probleme sa kojim se mladi susreću. Omladinski centar predstavlja multifunkcionalan prostor koji mladi koriste za razne sadržaje.</p> <p>Dodjeljivanjem prostora, troškovi Općine su minimalni jer su mladi taj prostor uredili uglavnom sopstvenim sredstvima.</p>	<p>Incijativu za obezbjeđivanje prostora prema Općinskom vijeću i Kabinetu Načelnika</p> <p>Inicirati lokalne privatnike da budu donatori (sponzori) za uređivanje Centra</p> <p>Kontaktirati Dijasporu u cilju tehničke opremljenosti Centra. (Napomena: kontakti već postoje i ima zainteresovanih za doniranje sretstava/opreme)</p>	<p>Idealno je da se prostor dodjeli početkom 2011. godine.</p> <p>Mladi bi se obavezali da aktivno uključe u opremanje prostorija te bi cijeli process bio ubrzan.</p>	<p>Odgovornosti u vezi prostora za mlade su na Općini, ali odgovornost također snose i Omladinske organizacije u Općini, Referent za mlade, Komisija za mlade, ali i svaki učenik, student, nezaposleni ili zapolseni svršeni srednje škole mladi od 30 godina.</p>	<p><u>vidi</u> budžet u okviru grupe UČEŠĆE MLADIH U DRUŠTVENOM ŽIVOTU</p>

Zubozdravstvena zaštita mladih nije na zadovoljavajućem nivou u okviru školskih ustanova.	- Mladi u osnovnim i srednjim školama na području općine Kalesija imaju mogućnost da periodično imaju preglede kod stomatologa.	Inicijativa OV za školskog stomatologa	Septembar 2011/12/13	Komisija za mlade OV	0,00
		Jačanje psihofizičkih sposobnosti kroz edukacija mladih o važnosti redovnih kontrola zuba	Septembar 2011/12/13, Februar 2011/12/13	NVO	500,00 (2011/12/13) 500,00 (2011/12/13)
		Koordinacija između Ministarstva zdravlja i škola oko postojećeg projekta zubozdravstvene zaštite	Tokom 2011-2013 godine.	JZU Dom zdravlja Kalesija Referent za mlade	0,00
Visok nivo konzumiranja psihoaktivnih supstanci među mladim.	- Povećana sigurnost djece i mladih na području općine Kalesija; - Zdraviji članovi društvene zajednice	Povećanje broja aktivnih patrola na mjestima gdje su uočena delinkventna ponašanja mladih	U toku svake školske godine	Komisija za mlade, OV, PU-PS Referent za mlade	0,00
		Edukacija o štetnosti konzumiranja psihoaktivnih supstanci	Mart 2011,	Škole, NVO, JZU Dom zdravlja Kalesija	0,00
		Izrada promo materijala	Juni 2011/12/13	NVO Referent za mlade	500,00 (po aktivnosti)
Neinformisanost mladih o reproduktivnom zdravlju na području općine Kalesija.	- Mladi su informisani o važnosti reproduktivnog zdravlja.	Preventivni zdravstveno-edukativni programi za djecu i mlade	Decembar 2011/12/13, Maj 2011/12/13	NVO, JZU Dom zdravlja Kalesija	250,00

Nepravilna ishrana i fizička neaktivnost mladih na području naše Općine.	- Zdraviji i sposobniji članovi društvene zajednice	Edukacija o pravilnom načinu ishrane	Dan borbe protiv anoreksije, Oktobar 2011/12/13	NVO, Škole	250,00 (po aktivnosti)
		Sportske manifestacije koje nisu zastupljene kroz sportske klubove	Sportski dan škola	Škole, Referent za mlade Aktiv TIZO,	0,00
Prisutnost depresije, trauma i drugih psihičkih oboljenja među mladima .	- Povećana odgovornost i aktivno uključeni mladi u društveno korisne aktivnosti.	Edukacija učenika srednjih škola na temu depresija	Tokom 2011- 2013 godine	NVO, Udruženje pedagoga – psihologa TK-a	0,00
		Međuinstitucionalna saradnja škola i Centra za socijalni rad	Tokom 2011- 2013 godine	CZSR, Škole	0,00
		Edukacija o društveno korisnom radu	Tokom 2011- 2013 godine	NVO, Udruženje pedagoga – psihologa TK-a,	250,00

Troškovi po godinama:

Godina	Iznos
2011.	1.900,00
2012.	1.900,00
2013.	1.900,00
UKUPNO	5.700,00

4.4. Kultura življenja i sigurnost mladih

Analiza stanja

Kultura življenja mladih je polje u kojemu se mora mnogo uraditi na planu edukacije i predstavljanja i približavanja onih prava i mogućnosti koje se mladima trenutno nude. Pored edukativnog djelovanja neophodno je obezbijediti i ambijent koji će mladima pružiti šansu da se u općini Kalesija razviju sadržaji kojima bi svakodnevnica bila znatno upotpunjena. Ako se u obzir uzme broj kulturno-zabavnih sadržaja, kojih na godišnjem nivou ima oko pedeset, i veličina i razvijenost Općine, moglo bi se zaključiti da stanje i nije u tolikoj mjeri loše. Međutim, problem je drugačije prirode, a ogleda se u neprilagođenosti navedenih sadržaja prema potrebama mladih, što direktno za posljedicu ima njihovo neučestvovanje u takvim manifestacijama. Nadalje, evidentni su i problemi neinformisanosti mladih i nedostatak neformalnog obrazovanja što produkuje neaktivne mlade koji ne idu u korak sa vršnjacima iz okruženja. Za prevazilaženje problema u ovoj oblasti neophodno je poraditi na promociji pozitivne prakse i vrijednosti koje mladi postižu kroz različite vidove individualnog i organizovanog djelovanja.

U oblasti sigurnosti mladih evidentni su problemi koji se uglavnom ponavljaju i slični su, ako ne i isti, onima iz proteklih godine, što implicira da je potrebno mnogo više raditi na njihovom rješavanju i suzbijanju. Dosadašnji podaci su veoma zabrinjavajući i pokazuju da je učešće mladih u činjenju krivičnih djela u visini do 80%. Sigurnost mladih je znatno ugrožena i u oblasti saobraćaja. Česti su slučajevi saobraćajnih nezgoda sa težim tjelesnim povredama ili čak smrtnim posljedicama, a uzrokovani su brzom vožnjom, nepoštivanjem saobraćajnih propisa i vožnjom pod dejstvom alkohola i drugih opojnih supstanci. Sigurnost mladih je ugrožena i u vremenu njihovog masovnog okupljanja u izlaznim večerima usljed povećanog prometa i lošeg uličnog osvijetljenja. Problem koji posebno zabrinjava je maloljetnička delinkvencija, a podaci iz Centra za socijalni rad Kalesija govore da se svake godine zabilježi šest novih slučajeva maloljetnih počinitelja krivičnih djela. Ovu situaciju dodatno usložnjava i sporo izricanje odgojnih mjera, pa se na izvršenje čeka i više od po godinu dana. Da bi se stanje po pitanju kriminaliteta i sigurnosti mladih popravilo, potrebno je kontinuirano raditi na edukaciji, sugestivno i praktično djelovati kako bi se povećala svijest mladih i smanjilo njihovo učešće u ukupnom kriminalu.

Na osnovu aktuelnog stanja i potreba mladih za sadržajima i ambijentom u kojem bi mogli upotpuniti svoje kulturne, edukativne, sportsko-rekreativne i sigurnosne potrebe, može se zaključiti da se iste ne mogu na adekvatan način realizirati usljed niza nedostataka koji će biti tretirani u ovom poglavlju.

Problemi mladih

Problemi u oblasti Kultura življenja i sigurnost mladih:

- Ne postoji omladinski centar na nivou Općine.
- Općina Kalesija ne posjeduje kartu sa lokalitetima kulturno-historijskog naslijeđa.
- Zbog nepostojanja kalendara kulturnih događaja mladi nisu upoznati sa dešavanjima iz kulture, te u njima i ne učestvuju.
- Nedostatak neformalnog obrazovanja mladih u općini Kalesija ima za posljedicu slabu uključenost u društveni život.
- Ekološka svijest mladih je na nezadovoljavajućem nivou, što za posljedicu ima lošu ekološku sliku Općine.
- Prekoračenje brzine i vožnja pod dejstvom alkohola i drugih opojnih supstanci, povećan broj saobraćajnih nezgoda sa smrtnim ishodom čiji je uzrok brza vožnja i vožnja pod dejstvom alkohola.
- Ne postoji omladinski program na lokalnom mediju što za posljedicu ima lošu informiranost mladih.
- Djeca predškolskog uzrasta na području općine Kalesija nemaju adekvatne prostore za igru (igrališta).
- U mjesnim zajednicama u kojima ne postoji ulična rasvjeta ugrožena je sigurnost mladih i ostalih građana i njihove imovine.
- U ulici Žrtava genocida u Srebrenici subotom u večernjim terminima otežano je i nesigurno kretanje usljed povećanog prometa i prisustva mladih.
- Ne postoje adekvatni uslovi za amatersko bavljenje kulturnim stvaralaštvom i umjetnošću.
- Nedostatak horizontalne i vertikalne signalizacije ugrožava sigurnost mladih i drugih učesnika u saobraćaju.
- Sigurnost mladih je ugrožena usljed nedovoljnog poznavanja saobraćajnih propisa.
- Među djecom i mladima u našem okruženju susreću se različiti vidovi delinkventnog ponašanja i ono je u zadnje vrijeme učestalo. U posljednje tri godine u općini Kalesija u prosjeku je registrovano po šest maloljetnih prijestupnika.
- Prema podacima Centra za socijalni rad Kalesija proces izricanja odgojnih mjera maloljetnim prijestupnicima je spor, na izricanje mjera čeka se i više od po godinu dana.
- Prisutan je veliki broj pasa lualica na javnim mjestima na području općine Kalesija. Psi lualice često napadaju građane.

Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja

<u>Vrlo hitno ali nebitno</u>	<u>Vrlo hitno i vrlo bitno</u>
	<p>Ne postoji omladinski centar na nivou Općine.</p> <p>Prekoračenje brzine i vožnja pod dejstvom alkohola i drugih opojnih supstanci, povećan broj saobraćajnih nezgoda sa smrtnim ishodom čiji je uzrok brza vožnja i vožnja pod dejstvom alkohola.</p> <p>Među djecom i mladima u našem okruženju susreću se različiti vidovi delinkventnog ponašanja i ono je u zadnje vrijeme učestalo. U posljednje tri godine u općini Kalesija u prosjeku je registrovano po šest maloljetnih prijestupnika.</p> <p>U ulici Žrtava genocida u Srebrenici subotom u večernjim terminima otežano je i nesigurno kretanje usljed povećanog prometa i prisustva mladih.</p> <p>Općina Kalesija ne posjeduje kartu sa lokalitetima kulturno-historijskog naslijeđa.</p> <p>Prema podacima Centra za socijalni rad Kalesija proces izricanja odgojnih mjera maloljetnim prijestupnicima je spor, na izricanje mjera čeka se i više od po jedne godine dana.</p> <p>Nedostatak horizontalne i vertikalne signalizacije ugrožava sigurnost mladih i drugih učesnika u saobraćaju.</p> <p>Djeca predškolskog uzrasta na području općine Kalesija nemaju adekvatne prostore za igru (igrališta).</p> <p>U mjesnim zajednicama u kojima ne postoji ulična rasvjeta ugrožena je sigurnost mladih i ostalih građana i njihove imovine.</p> <p>Ne postoje adekvatni uslovi za amatersko bavljenje kulturnim stvaralaštvom i umjetnošću.</p>
<u>Nije ni bitno ni hitno</u>	<u>Nije hitno ali je bitno</u>
	<p>Zbog nepostojanja kalendara kulturnih događaja mladi nisu upoznati sa dešavanjima iz kulture, te u njima i ne učestvuju.</p> <p>Sigurnost mladih je ugrožena usljed nedovoljnog poznavanja saobraćajnih propisa.</p> <p>Ekološka svijest mladih je na nezadovoljavajućem nivou, što za posljedicu ima lošu ekološku sliku Općine.</p> <p>Ne postoji omladinski program na lokalnom mediju što za posljedicu ima lošu informiranost mladih.</p> <p>Nedostatak neformalnog obrazovanja mladih u općini Kalesija ima za posljedicu slabu uključenost u društveni život.</p> <p>Prisutan je veliki broj pasa lotalica na javnim mjestima na području općine Kalesija. Psi lotalice često napadaju građane.</p>

Plan djelovanja

PROBLEM	ŽELJENI REZULTAT	AKTIVNOST	VRIJEME PROVOĐENJA	ODGOVORNE OSOBE/INSTITUCIJE	BUDŽET KM
Kalesija je jedan od rijetkih gradova u BiH koji NEMA Omladinski centar. Nepostojanje istog otežava mladima normalno functionisanje i otežava rješavanje pitanja od vitalnog značaja za mlade.	Osnovan je omladinski centar kroz koji mladi sa područja općine Kalesija realizuju različite vrste aktivnosti: neformativne, edukativne, kulturno-zabavne i slično. Poboľšan je imidž Općine.	Incijativu za obezbjeđivanje prostora prema Općinskom vijeću i Kabinetu Načelnika Inicirati lokalne privatnike da budu donatori (sponzori) za uređivanje Centra Kontaktirati Dijasporu u cilju tehničke opremljenosti Centra. (Napomena: kontakti već postoje i ima zainteresovanih za doniranje sretstava/opreme)	Idealno je da se prostor dodjeli početkom 2011. godine. Mladi bi se obavezali da aktivno uključe u opremanje prostorija te bi cijeli process bio ubrzan.	Odgovornosti u vezi prostora za mlade su na Općini, ali odgovornost također snose i Omladinske organizacije u Općini, Referent za mlade, Komisija za mlade, ali i svaki učenik, student, nezaposleni ili zapolseni svršeni srednje škole mlađi od 30 godina.	vidi budžet u okviru grupe UČEŠĆE MLADIH U DRUŠTVENOM ŽIVOTU
Općina Kalesija ne posjeduje kartu sa lokalitetima kulturno-historijskog naslijeđa.	Sačinjena je „Kulturna karta općine Kalesija“, i mladi su u većoj mjeri upoznati sa postojanjem i lokacijama kulturno-historijskog naslijeđa.	Prikupiti i stručno obraditi podatke o spomenicima kulture i lokalitetima kulturno-historijskog naslijeđa.	Kontinuirano u toku 2011. godine.	Udruženja za zaštitu kulturno-hist. naslijeđa BKC Gradska biblioteka Referent za mlade, sport i kulturu	1.000,00
		Sprovesti edukativnu kampanju među mladima o postojanju kulturno-historijskog naslijeđa.	Maj i septembar 2011., 2012., 2013. godine.	NVO sektor BKC Obrazovne institucije	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
		Izrada, promocija, i postavljanje karte na billboard (džambo plakat) u centar grada.	Dan općine Kalesija, 2012. godine.	Udruženja za zaštitu kulturno-hist. naslijeđa BKC Gradska biblioteka	1.500,00
		Sprovesti akcije čišćenja pristupnih puteva i uređenja lokaliteta kulturno-historijskog naslijeđa.	April i septembar 2011., 2012., 2013. godine.	NVO sektor (udruženja za zaštitu kulturno-hist. naslijeđa i životne sredine)	Finansiranje u okviru drugih programskih područja.

Zbog nepostojanja kalendara kulturnih događaja mladi nisu upoznati sa dešavanjima iz kulture, te u njima i ne učestvuju.	Kvalitet života mladih je poboljšán, veći broj mladih učestvuje u kulturnim dešavanjima jer su blagovremeno upoznati sa istim, i sa vremenom njihovog održavanja uz pomoć kalendara kulturnih događaja.	Prikupiti informacije o kulturnim događajima u toku godine na području Općine.	Septembar, oktobar, novembar 2012. godine.	Referenta za mlade BKC NVO sektor	0,00
		Izrada kalendara kulturnih događaja.	Decembar 2012. godine.	Referent za mlade BKC	500,00
		Promocija printanog i online izdanja kalendara kulturnih događaja općine Kalesija u 2013. godini.	Januar 2013. godine.	Referent za mlade BKC NVO sektor	300,00
Nedostatak neformalnog obrazovanja mladih u općini Kalesija ima za posljedicu slabu uključenost u društveni život.	Povećán je nivo znanja, vještina i vrijednosti koje se odnose na demokratiju, kao i poznavanje prava i dužnosti mladih, te je povećán osjećaj odgovornosti kao faktora za razvijanje mladih u aktivne građane. Mladi u većoj mjeri poznaju strane jezike i u korisnije svrhe koriste informacione tehnologije.	Niz edukativnih aktivnosti, radionica na temu prava i dužnosti mladih, kao i nenasilnog rješavanja sukoba.	Maj i septembar 2011. – 2013. godine.	NVO sektor CSR Kalesija Obrazovne institucije	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
		Obezbijediti veće učešće mladih u obilježavanju značajnih datuma i događaja kroz različite kulturno-umjetničke, sportske i naučno istraživačke natječaje.	Značajni datumi za BiH i Općinu 2011. – 2013. godine.	Općina Kalesija Komisija za obilježavanje značajnih datuma i događaja OV Kalesija BKC Gradska biblioteka NVO sektor	2011.: 500,00 2012.: 500,00 2013.: 500,00
		Organizovati besplatne kurseve stranih jezika i informatike.	Kontinuirano u toku 2011., 2012., 2013. godine.	NVO sektor Obrazovne institucije	2011.: 2000,00 2012.: 2000,00 2013.: 2000,00
		Izrada i distribucija edukativno-informativnog materijala o pravima mladih.	Maj i septembar 2011. – 2013. godine.	NVO sektor CSR Kalesija Obrazovne institucije	2011.: 400,00 2012.: 400,00 2013.: 400,00

Ekološka svijest mladih je na nezadovoljavajućem nivou, što za posljedicu ima lošu ekološku sliku Općine.	Općina Kalesija spada u red čistih općina. Poboľšan je imidž Općine.	Provesti kampanju po školama i na ulici.	April 2011., 2012., 2013. godine.	NVO Sektor Obrazovne institucije	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
		Organizovati radionice za nastavnike i učenike.	April 2011., 2012., 2013. godine.	NVO Sektor Obrazovne institucije	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
		Organizovati ekološke igraonice za djecu.	April 2011., 2012., 2013. godine.	NVO Sektor Obrazovne institucije	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
		Izrada promotivnog materijala (plakati, džambo plakati, brošure, letci).	April 2011., 2012., 2013. godine.	NVO Sektor Obrazovne institucije	2011.: 400,00 2012.: 400,00 2013.: 400,00
		Uređenje ekoloških izletišta.	April 2011., 2012., 2013. godine.	NVO Sektor Obrazovne institucije	2011.: 400,00 2012.: 400,00 2013.: 400,00
Prekoračenje brzine i vožnja pod dejstvom alkohola i drugih opojnih supstanci, , povećan broj saobraćajnih nezgoda sa smrtnim ishodom čiji je uzrok brza vožnja i vožnja pod dejstvom alkohola.	Smanjen je broj saobraćajnih nezgoda uzrokovanih prekoračenjem brzine i vožnjom pod dejstvom alkohola i drugih opojnih supstanci.	Sprovesti niz edukativnih aktivnosti o opasnostima brze vožnje i vožnje pod dejstvom alkohola, o njihovim posljedicama i krivičnom zakonodavstvu koje tretira taj problem.	Kontinuirano u toku 2011., 2012., 2013. godine.	Općinsko Vijeće PU Kalesija Obrazovne institucije NVO sektor	2011.: 400,00 2012.: 400,00 2013.: 400,00
		Sprovesti informativnu kampanju na lokalnom radio i putem interneta o bezbjednosti učesnika u saobraćaju.	Kontinuirano u toku 2011., 2012., 2013. godine.	NVO sektor Mediji	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
Ne postoji omladinski program na lokalnom mediju što za posljedicu ima lošu informiranost mladih.	Kroz radijsku emisiju mladi su u mogućnosti govoriti o aktuelnim problemima, predlagati rješenja i sami birati teme i sadržaje emisija.	Inicijativa Općinskom vijeću Kalesija za uvođenje emisije o pitanjima mladih na lokalnom mediju.	Dva puta mjesečno 2011., 2012., 2013. godine.	Općina Kalesija Općinsko vijeće Kalesija Komisija za mlade OV Referent za mlade NVO sektor Mediji	0,00

Djeca predškolskog uzrasta na području općine Kalesija nemaju adekvatne prostore za igru (igrališta)	Obezbijeđen je adekvatan prostor za igru za najmlađe stanovnike Općine sa propratnim sadržajima. Djeca su sklonjena sa ulice što je podiglo nivo njihove sigurnosti.	Inicijativa Općinskom vijeću Kalesija za izgradnju igrališta za djecu.	Mart 2011. godine.	Općina Kalesija Općinsko vijeće Komisija za mlade Mjesne zajednice	0,00
U mjesnim zajednicama u kojima ne postoji ulična rasvjeta ugrožena je sigurnost mladih i ostalih građana i njihove imovine.	Manje kriminala u večernjim satima, veća sigurnost mladih i ostalih građana.	Inicijativa Općinskom vijeću Kalesija za rješavanje problema rasvjete i njenog održavanja.	Januar 2011. godine.	Općina Kalesija Općinsko vijeće Komisija za mlade Mjesne zajednice	0,00
U ulici Žrtava genocida u Srebrenici subotom u večernjim terminima otežano je i nesigurno kretanje usljed povećanog prometa i prisustva mladih.	Zabranom odvijanja saobraćaja u dijelu ulice Žrtava genocida u Srebrenici poboljšana je sigurnost mladih i obezbijeđena mogućnost organizacije kulturno-zabavnih sadržaja na otvorenom.	Inicijativa Općinskom vijeću Kalesija za zabranu odvijanja saobraćaja subotom u večernjim terminima (19 – 24h) na dijelu ulice Žrtava genocida u Srebrenici.	Maj 2011.	Općina Kalesija Općinsko vijeće Komisija za mlade	0,00
Ne postoje adekvatni uslovi za amatersko bavljenje kulturnim stvaralaštvom i umjetnošću.	Obezbijeđeni adekvatni uslovi i sadržaji za bavljenje amaterskim kulturnim stvaralaštvom i	Organizacija festivala amaterskog filma.	Juli 2011., 2012., 2013. godine.	Općina Kalesija BKC NVO sektor Neformalne grupe Gradska biblioteka	2011.: 2.000,00 2012.: 2.000,00 2013.: 2.000,00

	umjetnošću. Pozitivan imidž Općine.	Koncerti neafirmisanih i demo bendova.	Ljeto 2011., 2012., 2013. godine.	BKC NVO sektor Neformalne grupe Gradska biblioteka	2011.: 500,00 2012.: 500,00 2013.: 500,00
		Obezbeđivanje uslova za amatersko bavljenje umjetnošću, pozorištem, literarnim izražavanjem, i sl.	Kontinuirano u toku 2011., 2012., 2013. godine.	Općina Kalesija BKC NVO sektor Neformalne grupe Gradska biblioteka	Finansiranje u okviru drugih programskih područja.
Nedostatak horizontalne i vertikalne signalizacije ugrožava sigurnost mladih i drugih učesnika u saobraćaju.	Povećana je sigurnost mladih i drugih učesnika u saobraćaju.	Inicijativa Općinskom vijeću Kalesija za povezivanje što većeg broja naselja trotoarima i izgradnju ulične rasvejete duž istih.	April 2011. godine.	Općina Kalesija Općinsko vijeće Komisija za mlade Mjesne zajednice	0,00
		Inicijativa Općinskom vijeću Kalesija za obilježavanje pješačkih prelaza, autobuskih stajališta i ostalih traka na kolovozu.	April 2011. godine.	Općina Kalesija Općinsko vijeće Komisija za mlade Mjesne zajednice	0,00
		Inicijativa Općinskom vijeću Kalesija za postavljanje svjetlosne signalizacije u blizini škola koje se nalaze uz magistralni put M4.	April 2011. godine.	Općina Kalesija Općinsko vijeće Komisija za mlade Mjesne zajednice	0,00
		Angažovati volontere za pomoć prilikom prelaska kolovoza u najfrekventnijim terminima.	Jednom mjesečno (septembar) 2011., 2012., 2013. godine.	Općina Kalesija PU Kalesija NVO sektor Obrazovne institucije	0,00

		Inicijativa Općinskom vijeću Kalesija za postavljanje fizičkih barijera („ležeći policajci“) u blizini škola.	April 2011. godine.	Općina Kalesija Općinsko vijeće Komisija za mlade	0,00
Sigurnost mladih je ugrožena usljed nedovoljnog poznavanja saobraćajnih propisa.	Boljim poznavanjem saobraćajnih propisa obezbijeđena je veća sigurnost mladih.	Edukacija učesnika u saobraćaju kroz niz predavanja, tribina, okruglih stolova na temu sigurnosti učesnika u saobraćaju.	Kontinuirano u toku 2011., 2012., 2013. godine.	Općina Kalesija PU Kalesija NVO sektor Obrazovne institucije	2011.: 500,00 2012.: 500,00 2013.: 500,00
		Organizirati takmičenja u školskim ustanovama na temu poznavanja saobraćajnih propisa kroz likovna, literarna i sportska takmičenja (biciklizam).	April 2011., 2012., 2013. godine.	Općina Kalesija PU Kalesija NVO sektor Obrazovne institucije	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
		Provesti kampanju o važnosti poznavanja saobraćajnih propisa i saobraćajnoj kulturi.	Maj 2011., 2012., 2013. godine.	Općina Kalesija PU Kalesija NVO sektor Obrazovne institucije Mediji	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
		Provoditi volonterske ulične akcije.	Jednom mjesečno 2011., 2012., 2013. godine.	PU Kalesija Auto škole NVO sektor Obrazovne institucije Mediji	0,00

<p>Među djecom i mladima u našem okruženju susreću se različiti vidovi delinkventnog ponašanja i ono je u zadnje vrijeme učestalo. U posljednje tri godine u općini Kalesija u prosjeku je registrovano po šest maloljetnih prijestupnika.</p>	<p>Preventivnim djelovanjem smanjen je broj maloljetnih prijestupnika.</p>	<p>Suzbijanje pojave maloljetničke delinkvencije i prevencija kroz edukativne, kulturno-zabavne, i sportske aktivnosti.</p>	<p>Kontinuirano u toku 2011., 2012., 2013. godine.</p>	<p>Centar za socijalni rad Obrazovne institucije PU Kalesija Općinski sud Općina Kalesija NVO sektor</p>	<p>Finansiranje u okviru drugih programskih područja.</p>
		<p>Edikacija učenika osnovnih škola o krivičnom zakonodavstvu koje tretira maloljetna lica.</p>	<p>Februar 2011., 2012., 2013. godine</p>	<p>Centar za socijalni rad Obrazovne institucije NVO sektor</p>	<p>2011.: 500,00 2012.: 500,00 2013.: 500,00</p>
		<p>Grupne terapije sa maloljetnim licima kojima je izrečena odgojna mjera „pojačan nadzor roditelja“ i njihovim roditeljima.</p>	<p>Kontinuirano u toku 2011., 2012., 2013. godine.</p>	<p>Centar za socijalni rad NVO sektor</p>	<p>Finansiranje u okviru drugih programskih područja.</p>
		<p>Resocijalizacija maloljetnih delinkvenata.</p>	<p>Kontinuirano u toku 2011., 2012., 2013. godine.</p>	<p>Centar za socijalni rad Obrazovne institucije PU Kalesija Općinski sud NVO sektor Sportski klubovi</p>	<p>Finansiranje u okviru drugih programskih područja.</p>

Prema podacima Centra za socijalni rad Kalesija proces izricanja odgojnih mjera maloljetnim prijestupnicima je spor, na izricanje mjera čeka se i više od po godinu dana.	Proces izricanja odgojnih mjera maloljetnim delinkventima traje znatno kraće, a odgojne mjere se prije počinju provoditi.	Inicijativa OV da se ubrza proces izricanja odgojnih mjera maloljetnim prijestupnicima.	Maj 2011. godine.	Komisija za mlade OV Općinsko vijeće Općinski sud Kalesija	0,00 KM
Prisutan je veliki broj pasa lotalica na javnim mjestima na području općine Kalesija. Psi lotalice često napadaju građane.	Problem pasa lotalica riješen je na adekvatan način. Ne postoji opasnost od napada pasa lotalica.	Inicijativa OV za uklanjanje i zbrinjavanje pasa lotalica sa javnih mjesta.	April 2011.,2012.,2013. godine	Komisija za mlade OV Općinsko vijeće Nadležne službe u općini Kalesija JKP Kalesija	0,00 KM

Troškovi po godinama:

Godina	Iznos u KM
2011.	10.300,00
2012.	11.300,00
2013.	9.600,00
UKUPNO	31.200,00

4.5. Sport i kultura

Analiza stanja

Sportske aktivnosti na području općine odvijaju se kroz plansku aktivnost Sportskog saveza i klubova koji u svojim sportskim nadmetanjima organiziraju kolektivna i pojedinačna takmičenja. Oblast fizičke kulture na području općine je organizirana na osnovu Zakona o sportu TK. Glavno obilježje kalesijskog sporta je masovnost organizacije sportskih takmičenja. Sportski cilj je pored organizacije sportskih takmičenja i uključivanja mladih u sport, i pomoć sportskim klubovima.

U općini djeluje više različitih sportskih klubova u kojima su uključeni mladi sportisti i sportski klubovi iz Kalesije koji ostvaruju značajne rezultate. Na području općine postoji 9 travnatih terena, te 27 asfaltnih sportskih poligona. Klubovi nemaju optimalne uslove za rad i takmičenje. Jedan od problema odnosi se na nedostatak prostora za trenažni proces i takmičenje. Na području općine nema sportsko-rekreativnog centra (bazen, atletska staza, tenis, itd.). Sve aktivnosti odvijaju se u jednoj sali za tjelesni odgoj školske djece. Nadalje, evidentan je nedostatak finansijskih sredstava za rad svih sportskih klubova. Kriteriji za raspodjelu dostupnih sredstava izrađeni su u skladu sa troškovnikom takmičenja klubova, masovnošću njihovog članstva i ostvarenog sportskog rezultata.

Na području općine Kalesija formirano je 20 sportskih klubova koji okupljaju mlade radi bavljenja sportom. Ukupan broj mladih u Kalesiji koji se bave sportom iznosi oko 1.100 registrovanih sportista i oni se bave organizovanim i planskim sportskim sadržajima u svojim klubovima. Grane sporta kojima pripadaju sportisti po klubovima su nogomet, odbojka, košarka, karate, kick box, sjedeća odbojka, ribolov i šah. Odbojkaški i borilački klubovi (karate i kick box) pored djece muškog spola okupljaju i djevojčice što je posebno važno u psiho-socijalnom razvoju ženske djece. U Kalesiji trenutno egzistira devet (9) nogometnih klubova, dva (2) odbojkaška od kojih jedan muški i jedan ženski klub, zatim jedan (1) košarkaški, četiri (4) kluba borilačkih sportova (karate i kick box), jedan (1) klub u sjedećoj odbojci, jedan (1) šahovski i jedan (1) ribolovni. Svi ovi klubovi imaju svoje nastupe na raznim takmičenjima širom Bosne i Hercegovine, a neki od njih i u Evropi. Trenažni procesi su organizirani u vrlo skromnim prostorima namijenjenim za sport koji traži veću angažiranost sportista radi postizanja boljih rezultata.

Pored grana sporta koje su zastupljene u ovih dvadeset klubova mladi općine Kalesija bave se i drugim granama kojih nema u Kalesiji. Prije svih to bi se moglo s posebnim naglaskom istaći za atletiku, jer djeca sa područja naše općine su uključena u atletski klub iz Tuzle u kojem postižu izvanredene rezultate. Također, i one grane sporta koje nisu potpuno afirmisane u Kalesiji privlače djecu u drugim gradovima posebno kada se tiče košarkaškog sporta, jer dobar broj djece sa područja općine Kalesija pripada tuzlanskim košarkaškim klubovima. Neki sportovi kao što su rukomet, mali nogomet, tenis, plivanje, boks, atletika, gimnastika, džudo i drugi ne mogu da se razviju u Kalesiji zbog nedostatka adekvatne sportske dvorane i odgovarajućeg vanjskog sportsko-

rekreativnog centra. Indicija za gotovo svim navedenim sportovima vidi se u sportskoj masovnosti školske djece koja se prati u okviru organizovanja malih olimpijskih igara koje se svake godine provode u organizaciji Sportskog saveza upravo radi otkrivanja talenta kod djece i njihove kognitivne sposobnosti za određenom granom sporta. Svake godine u okviru malih olimpijskih igara iz pet osmogodišnjih i jedne srednje škole sa područja općine Kalesija bude obuhvaćeno oko 500 školske djece koja pored ispoljavanja psihomotoričkih sposobnosti pokažu i nadarenost za daljim bavljenjem sportom.

U Kalesiji postoji i udruženje koje okuplja osobe sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju koji se također uključuju u takmičenje u okviru Specijalnih olimpijada organizovanih na nivou kantona i države. Specijalne olimpijade za uspješnu djecu se organizuju i na evropskom i svjetskom nivou tako da djeca ove kategorije iz Kalesije uvijek mogu biti potencijalni kandidati za takva takmičenja. Uslovi za bavljenje sportom ove djece su apsolutno mali i trebalo bi ih poboljšati i dati im šansu.

Općina Kalesija sportom je zastupljena u više različitih sportskih grana kako na državnom nivou kroz odbojku, karate, Kick Boxing, tako i na federalnom i kantonalnom nivou kroz fudbalske klubove i košarkaški klub "Bosna" Kalesija.

U prošloj godini organizovano je i sprovedeno 16 malonogometnih, odbojkaških, košarkaških i šahovskih memorijalnih turnira

U junu su sprovedene Radničke sportske igre u odbojci, na kojima su svoje učešće uzeli radnici zaposleni u javnim i privatnim subjektima gdje je svoju sportsku rekreaciju imalo oko 100 uposlenika, radnika, iz 8 (osam) kalesijskih firmi.

U toku Septembra i Oktobra sprovedene su i Radničke sportske igre u malom nogometu na kojima je prijavljeno 15 (petnaest) ekipa što je standardno za ovu manifestaciju.

Uzmemo li sve gore navedeno u obzir možemo doći do spoznaje da je općina Kalesija izuzetno pokrivena sportskim događajima i da sport opravdava svoju svrhu. Iskazani rezultati kao i broj klubova i njihovih članova koje ima Kalesija u odnosu na broj stanovnika Općine su izuzetno visoki.

Finansijska sredstva uložena u sport prošle godine iznosila su 170.000,00 KM i ista su utrošena za njegovo odžavanje i razvijanje.

Svaki pojedinac ima pravo na učešće u kulturnom, te na puni kulturni i duhovni razvoj, bez diskriminacije po bilo kom osnovu. Pored toga, pripadnicima manjinskih grupa ne smije biti uskraćeno pravo na vlastitu kulturu, prakticanje religije ili korištenje vlastitog jezika. Puno uživanje ovih prava zahtijeva dostupnost kulturne infrastrukture (kulturni centri, muzeji, biblioteke, pozorišta itd.), zaštita kulturnog identiteta i međusobno uvažavanje između pojedinaca i različitih grupa, te mogućnost profesionalnog obrazovanja na polju kulture, umjetnosti i sporta.

U skladu sa međunarodnim standardima o ljudskim pravima, država je dužna osigurati uslove za ostvarivanje prava na kulturni život, što uključuje dostupnost infrastrukture i sredstava za razvoj kulture i uključivanje stanovništva u kulturni život. U skladu sa Ustavom FBiH, kantoni su, između ostalog, posebno nadležni za utvrđivanje i provođenje kulturne politike. Međutim, kako na kantonalnom nivou ne postoji zakonska

regulativa o kulturi, postoje nejasnoće u oblasti finansiranja kulturnih institucija, a odatle i problemi u komunikaciji tih institucija s nadležnim organima na kantonalnom i općinskom nivou.

Javna ustanova Bosanski kulturni centar (BKC) "Alija Izetbegović" koja je prije dvije godine profunkcionirala, jer je sala završena i ista je otvorena za sve kulturne potrebe, može u perspektivi okupljati mlade za njihovo kulturno stvaralaštvo. Neophodno je okupiti potrebni kapacitet zainteresiranih lica koja će otpočeti sa radom kroz razne sekcije. Trenutno svoju aktivnost na očuvanju folklora i tradicije kroz pjesmu, igru i zabavu provode 5 kulturno umjetničkih društava koja egzistiraju u Kalesiji, Tojšićima, Memićima, Vukovijama Donjim i Raincima Gornjim. Oni okupljaju preko 200 članova i imaju, pored pjesme i igre, i dramske sekcije koje mogu biti osnova za nadgradnju.

Opremljenost kulturno umjetničkih društava nije dobra strana. Još uvijek nedostaje dio neophodne opreme da bi se kvalitet rada podigao na veći nivo. Tu se prije svega odnosi na ozvučenja i instrumente koji su prijeko potrebni kako bi svaki od KUD-ova mogao kvalitetnije pripremati svoje programe.

Posebno mjesto u kulturno-zabavnom životu zauzima organizovanje «Smotre kulturno-umjetničkog stvaralaštva» za učenice i učenike osnovnih i srednjih škola naše Općine, na kojoj je uzelo učešće preko 1.200 učenica i učenika kao i učešće srednjih škola sa općina Čelić, Teočak i Sapna.

Od kulturno-umjetničkih društava na našoj općini egzistiraju;

"14 Maj" Tojšići, "Sevdah" Memići, "Halisije" Kalesija i "7 April" Vukovije Donje i "Rainci Gornji" Rainci Gornji.

Najaktivniji su bili GKUD "Halisije" iz Kalesije i "14.maj" Tojšići koji su imali više značajnijih nastupa kako na domaćoj sceni tako i u inostranstvu. Također, sve značajnije manifestacije i događaje važne za općinu Kalesiju su propratili sa svojim programom što je za svaku pohvalu. U okviru «Tojšićkog ljeta» održana je smotra KUD-ova iz cijele BiH na kome su učešće uzeli KUD-ovi iz 13 gradova.

Na međunarodnoj smotri kulturnog stvaralaštva u Kalesiji je ove godine organizovana smotra kulturno umjetničkih društava iz Kalesije, Republike Hrvatske i Makedonije.

U cilju podizanja kulturnih standarda, Gradska biblioteka Kalesija je pokretač mnogih sadržaja u cilju popularizacije knjige i kulture čitanja, izdavačke djelatnosti i kulturne manifestacije sa književnim, historijskim i društvenim temama sa ukupnim fondom od cca 18.000 bibliotečkih jedinica, čime daju značajnu podršku učenicima i studentima u korištenju obavezne i stručne literature za obrazovni proces, kao i kvalitetnu ponudu za široko interesovanje građanstva.

Što se tiče književnosti u ovoj godini zabilježeni su sledeći kulturni sadržaji:

Promocija knjiga bilo je pet (5) od kojih su tri bile historijskog karaktera, a dvije isključivo iz oblasti književnosti. Također, održano je tri promocije časopisa i jedno književno veče. Svaka od ovih aktivnosti govori da Kalesija ima potrebe za ovim vidom kulturnog upražnjavanja koja mlade usmjerava na čitanje, učenje i spoznavanje svog identiteta i korijena.

Problemi mladih

Problemi mladih u oblasti sporta i kulture:

- Nedostatak uslova za bogatije sportske sadržaje u gradu. Iako Kalesija ima kvalitetnih klubova, oni nisu u mogućnosti napredovati i ostvarivati bolje rezultate iz razloga što ne postoje uslovi kako bi napredovali i poboljšali kvalitet sporta u Kalesiji.
- Nepostojanje uslova za bavljenje sportovima za koje su mladi pokazali interes, što ima rezultat odlaska mladih u druge općine kako bi trenirali atletiku i razne druge dvoranske sportove.
- Nepostojanje fonda za stipendiranje učenika i sportista koji su ostvarili zapažene rezultate u sportu i kulturi.
- Ne postoji dovoljan broj izletišta. Izletišta koja postoje nisu dovoljno uređena.
- Nedovoljno poklonjena pažnja sportistima najmlađih uzrasta.
- Nedostatak uslova za bavljenje mladih kulturnim stvaralaštvima; mladi nemaju mogućnosti uključivanja u razne sekcije (dramske, recitatorske, muzičke, plesne itd.) kako bi na taj način kvalitetnije iskoristili svoje slobodno vrijeme i pokazali svoj talenat.
- Nedostatak kulturnih dešavanja (kino projekcija, predstava); Jedan od problema koji mlade sve više približava kafićima i nekvalitetnim iskorištavanjem slobodnog vremena, jer mladi nemaju mogućnosti pogledati predstavu ili film u kino dvorani.
- Mladi nemaju sve potrebne uslove za entuzijazam koji bi ispoljavali organizacijom sportskih i kulturnih manifestacija na otvorenom prostoru.

Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja

<u>Vrlo hitno ali nebitno</u>	<u>Vrlo hitno i vrlo bitno</u> Nedostatak kulturnih dešavanja (kino projekcija, pozorišnih predstava) Mladi nemaju sve potrebne uslove za entuzijazam koji bi ispoljavali organizacijom sportskih i kulturnih manifestacija na otvorenom.
<u>Nije ni bitno ni hitno</u>	<u>Nije hitno ali je bitno</u> Najbolji sportisti općine Kalesija nisu dovoljno stimulisani. Stipendiranje učenika i sportista koji su ostvarili zapažene rezultate u sportu i kulturi. Nepostoji dovoljan broj izletišta. Izletišta koja postoje nisu dovoljno uređena. Mladi nemaju mogućnost da se bave sportovima kao što su plivanje, tenis i atletika. Nedovoljno poklonjena pažnja sportistima najmlađih uzrasta. Mladi nemaju optimalnu mogućnost da se bave dvoranskim sportovima.

Plan djelovanja:

PROBLEM	REZULTATI	AKTIVNOSTI	VREMENSKI PERIOD	ODGOVORNE OSOBE/INSTITUCIJE	BUDŽET KM
Najbolji sportisti općine Kalesija nisu stimulisani na odgovarajući način.	Omogućiti najboljim mladim sportistima općine Kalesija stipendije u trajanju od jedne godine.	Uputiti inicijativu OV i Općinskom načelniku.	2011. godina 2012. godina 2013. godine	- Sportski savez i - Komisija za sport - OV	1.000,00 1.000,00 1.000,00
Ne postoji dovoljan broj izletišta. Izletišta koja postoje nisu dovoljno uređena.	Mladi bi na uređenim izletištima organizovali sportske, rekreativne i druge aktivnosti u kojim bi na koristan način provodili svoje slobodno vrijeme.	Urediti postojeće izletišta "Pješevica" sa namjenskom opremom za sportsko rekreiranje mladih i uputiti općinskoj službi za uređenje zemljišta pitanje o statusi zemljišta "Vis" sa intenciom da se na istom priđe uređenju gradskog izletišta na kojem bi mladi mogli upražnjavati svoje slobodno vrijeme.	2011. godina 2012. godina 2013. godina	- Omladinske organizacije i - Mjesne zajednice	00,00 4.000,00 1.000,00
Mladi nemaju mogućnost da se bave sportovima kao što su plivanje, skijanje, tenis i atletika.	Pružiti mogućnost mladima da nauče sportove kojim bi se željeli baviti.	Sprovesti anketu zainteresovanosti mladih za sportskim granama kojim bi se željeli baviti. Organizovati upis mladih zainteresovanih za bavljenjem sportom po njihovoj želji.	2011. godina	- Nevladine organizacije i - Komisija za sport OV	1.000,00

Nedovoljna poklonjena pažnja sportistima najmlađih uzrasta.	Sticanje povjerenja kod djece i uticaj na njihov sportski razvoj.	Organizovati prvenstvena takmičenja djece najmlađeg uzrasta sa područja općine u najmasovnijem sportu za kojim djeca pokazuju interesovanje (nogomet).	2011. godine 2012. godine 2013. godine	- Sportski savez - Sportski klubovi	2.000,00 2.000,00 2.000,00
Mladi nemaju mogućnost da se bave dvoranskim sportovima.	Omogućiti mladi da se maksimalno mogu baviti dvoranskim sportovima.	Dovršiti sportsku dvoranu.	2011. godine do okončanja radova		00,00
Mladi nemaju prilike da prisustvuju kulturnim dešavanjima, kino projekcijama i pozorišnim predstava.	Omogućiti redovno upražnjavanje kulturnih dešavanja za filmske projekcije i pozorišne predstave. Filmske projekcije jednom mjesečno, pozorišne predstave jednom kvartalno.	Organizacija projekcije Filmova i pozorišnih Predstava.	2011. godina 2012. godina 2013. godine	- JU BKC "Alija Izetbegović" - Komisija za mlade OV	00,00
Mladi nemaju sve potrebne uslove za entuzijazam koji bi ispoljavali organizacijom sportskih i kulturnih manifestacija na otvorenom prostoru.	Omogućiti mladim da mogu organizovati sportske i kulturne manifestacije u gradu, na otvorenom prostoru uređenjem Sportskog Centra za male sportove kod MSS Kalesija.	Izgraditi tribine za posmatranje organizovanih sportskih i kulturnih manifestacija i ograditi sportski teren malih sportova kod MSS Kalesija.	2011. godina		00,00

Troškovi po godinama:

Godina	Iznos
2011.	4.000,00
2012.	7.000,00
2013.	4.000,00
UKUPNO	15.000,00

4.6. Učešće mladih u društvenom životu

Analiza stanja

Prema procjenama Ujedinjenih nacija (Programme of Action for Youth /WPAY/ – Youth Unit, Independent evaluation of the national youth policy, 2005), u Bosni i Hercegovini ima oko 900 000 mladih ljudi (između 14 i 29 godina) ili 23% populacije. Podaci o mladima na nivou države su poražavajući: 77% mladih želi da napusti BiH; između 45% i 60% mladih je nezaposleno; 80% nezadovoljno obrazovnim sistemom; 1% vjeruje da mogu imati uticaj na politiku; 25% mladih je izašlo na prošle izbore, 15% redovno koriste Internet.

Podaci nisu ohrabrujući ni na drugim nivoima pa ni u općini Kalesija.

Jedna od pretpostavki za rješavanje najvećih problema mladih je njihovo uključivanje u proces donošenja odluka kao i društvena kretanja u opšte. Ovo učešće mladi ostvaruju kroz učešće u različitim oblicima organizovanja, a prije svega kroz omladinske nevladine organizacije, podmlatke političkih partija, razne komisije, odbore i druga tijela koje formira vladin sektor. Da bi se jedno društvo razvijalo normalno, neophodno je stalno upoznavanje kultura i naučnih dostignuća drugih naroda. Jedan od najboljih načina za to je mobilnost mladih. Omogućavajući mladima da posjete druge države i upoznaju druge kulture stvaraju se preduslovi za društvo bez ksenofobije koje je spremno da poštuje različitost i da usvaja pozitivne vrijednosti drugih. S druge strane, pruža se mogućnost da i drugi upoznaju kulturnu baštinu našeg/ih naroda i da se popravi opšti imidž o ljudima koji dolaze sa ovih područja.

Krajnje neizvjestan položaj mladih uzrokovan neefikasnošću pristupa institucija vlasti poboljšanju položaja mladih osnovni je razlog za apolitičnost, slabo učešće mladih u javnom životu, u nevladinom sektoru i inicijativama u zajednici. Tri od četiri osobe u dobi od 16 do 30 godina tvrdi kako nisu zainteresirani za politiku.

Učešće mladih u aktivnostima od javnog značaja, kao i njihov utjecaj na odlučivanje i javne politike u svim sektorima mora biti podržano i institucionalno regulirano.

Ipak, mladi mogu mnogo bolje zastupati svoje interese i trebaju se više truditi da se uključe u proces odlučivanja.

Mladi najčešće imaju potrebu za informacijama omogućnostima pri zapošljavanju i obrazovanju, te mogućnostima za provođenje slobodnog vremena. Pored televizije kao najčešćeg kanala, za informacije o obrazovanju mladi najčešće koriste internet, a štampane medije za informacije u vezi sa zapošljavanjem, političkim i kulturnim dešavanjima, te stipendijama.

Jedno od ključnih tumačenja važnosti učešćamladih nalazi se u Evropskoj povelji o učešćumladih u životu na regionalnom i lokalnom nivou:

“Aktivno učešće mladih u akcijama i donošenju odluka na lokalnom i regionalnom nivou od suštinske je važnosti, želimo li graditi demokratsko i napredno društvo. Njihovo aktivno građanstvo podrazumijeva posjedovanje prava, prostora, i prilike, u kompogledu je neophodno pružati impunu podršku, jačajući njihov utjecaj na odluke, kao i njihovo angažiranje u aktivnostima koje doprinose izgradnji boljeg društva.” Ovo je jedna od evropskih definicija koja ilustrira važnost toga da države u svojim javnimpolitikama posebno naglašavaju razvoj aktivnog učešćamladih u društvu. To nije posebna oblast ili tema, već načelo kreiranja javnih politika i uopće modernog upravljanja u državi na svim nivoima vlasti.

Na području općine Kalesija registrovane su četiti omladinske organizacije:

- Omladinska organizacija AMOK Kalesija
- CEZAM Centar za mlade Tojšići, općina Kalesija

- Omladinska organizacija OM Kikači
- Omladinsko udruženje DOM Rainci Gornji

Rad, aktivnosti i projekti navedenih organizacija su zastupljeni periodično, što zavisi od sredstava koje organizacije dobiju budžetom Općine ili od ostalih sredstava.

Nezahvalna situacija u kojoj se nalaze mladi bazira se na nedovoljnoj informisanosti i dešavanjima interesantnim za njih. Najveći problem općine kada je u pitanju informisanje jeste nedovoljna umreženost i povezanost mladih. Ona se očitava u tome što informacije, koje bi trebale biti dostupne svima, ostaju zatvorene u uskom krugu njihovih korisnika, odnosno onih koji su aktivni na nekim poljima. Iako se svi vidovi organizovanja mladih zasnivaju na dobronamjernim razlozima i želji za omasovljenjem, vrlo brzo dolazi do problema slabog protoka informacija. Ovo se dešava i zato što mladi koji nisu uključeni u bilo kakve organizacije vrlo često i ne pokazuju nikakav interes za dobijanje informacija. Ovaj problem je teško riješiv.

Omladinske organizacije preko svojih stranica www.amok.ba, www.oudom.tk, facebook stranice, nastoji mladima pružiti informacije koje bi za njih mogli biti interesantne ali i kroz druge projekte animirati mlade da aktivno učestvuju u lokalnoj zajednici.

Osim toga potrebno je stalno raditi na informisanju mladih putem oglasnih tabli (info tački), zatim preko web stranica, letaka, radio emisija, omladinskih listova.

Ovim bi se dalo jednako uživanje prava na informisanje i prava na izbor aktivnosti.

Problemi mladih

Problemi u oblasti Učešće mladih u društvu:

- U općini Kalesija NE POSTOJI Omladinski centar u kojem bi se mladi mogli okupljati i kreativno i organizovano provoditi slobodno vrijeme.
- Mladi u Mjesnim zajednicama nemaju prostor za omladinske aktivnosti. Neke Mjesne zajednice imaju prostore koji bi mogli biti omladinski prostori ali im isti nisu dodijeljeni i nemaju pravo da ih koriste.
- Mladi i Omladinske organizacije na području općine Kalesije nemaju uspostavljenu saradnju sa dijasporom.
- Mladi nisu dovoljno informisani o situaciji u općini Kalesija, mogućnostima uključivanja, inicijativama koje pokreće općina i nevladin sektor. Komunikacija između mladih i vlasti je nedovoljna što utiče na pasivnost mladih.
- Slobodno vrijeme mladih je neispunjeno. Na području naše općine mladi nemaju mogućnosti da kvalitetno ispune slobodno vrijeme. U Kalesiji egzistira mali broj kulturno-sportskih udruženja, pa je samim tim i mali broj kulturno-sportskih manifestacija.
- Obrazovni sistem nije usklađen sa potrebama mladih, a ne postoji dovoljna ponuda neformalnog obrazovanja. Samo 12 % ispitanih provodi svoje slobodno vrijeme u neformalnom obrazovanju, a čak 95 % na gledanje televizije.
- Mladi žive veoma nezdravo, kako fizički tako i psihički i kao takvi žrtve su mnogih faktora koji ih podstiču na negativne radnje. Nedostaje saradnja sa institucijom koja može biti savjedtodavnog karaktera. Saradnja sa vjerskim zajednicama bi mogla riješiti neke od postojećih i jako izraženih problema.
- Obrazovni sistem nije usklađen sa potrebama mladih, a u Kalesiji ne postoji dovoljna ponuda neformalnog obrazovanja. Mladi na području Općine Kalesija nemaju mogućnosti za dodatnu edukaciju, osim škole, što otežava i sam porces studiranja, kao i pronalaženje adekvatnog zaposlenja nakon završenog školovanja.
- Mladi srpske nacionalnosti koji su se vratili, na područje gdje su živjeli njihovi roditelji prije rata, nisu uključeni u društvene tokove općine Kalesija.

- Na području općine Kalesija postoje određena dešavanja i aktivnosti ali to nije unaprijed iskoordinirano i isplanirano. Dakle, ne postoji međusektoralna saradnja.
- Općina Kalesija tj. općinski načelnik nema savjetodavni odbor mladih. Prema definiciji omladinske politike na lokalnom nivou svaka Općina, tj. općinski načelnik treba da ima Savjetodavni odbor mladih.

Podjela problema po bitnosti i hitnosti njihovog rješavanja

<u>Vrlo hitno ali nebitno</u>	<u>Vrlo hitno i vrlo bitno</u>
<u>Nije ni bitno ni hitno</u>	<p><u>Nije hitno ali je bitno</u></p> <p>Mladi nisu dovoljno informisani o situaciji u općini Kalesija, mogućnostima uključivanja, inicijativama koje pokreće općina i nevladin sektor. Komunikacija između mladih i vlasti je nedovoljna što utiče na pasivnost. Slobodno vrijeme mladih je neispunjeno. Na području naše općine mladi nemaju mogućnosti da kvalitetno ispune slobodno vrijeme.</p> <p>Mladi i Omladinske organizacije na području općine Kalesije nemaju uspostavljenu saradnju sa dijasporom. Mladi žive veoma nezdravo, kako fizički tako i psihički i kao takvi žrtve su mnogih faktora koji ih podstiču na negativne radnje.</p> <p>Nedostaje saradnja sa institucijom koja može biti savjetodavnog karaktera.</p> <p>Mladi srpske nacionalnosti koji su se vratili, na područje gdje su živjeli njihovi roditelji prije rata, nisu uključeni u društvene tokove općine Kalesija. Općina Kalesija tj. općinski načelnik nema savjetodavni odbor mladih. Prema definiciji omladinske politike na lokalnom nivou svaka Općina, tj. općinski načelnik treba da ima Savjetodavni odbor mladih.</p>

Plan djelovanja

PROBLEM	REZULTAT	AKTIVNOST	VREMENSKI PERIOD	ODGOVORNE OSOBE/INSTITUCIJE	BUDŽET (KM)
<p>Kalesija je jedan od rijetkih gradova u BiH koji NEMA Omladinski centar.</p> <p>Nepostojanje istog otežava mladima normalno functionisanje i otežava rješavanje pitanja od vitalnog značaja za mlade.</p>	<p>Kalesija ima Omladinski centar, a to je prostor iznad Gradske biblioteke. Općina je dodjeljivanjem prostora riješila mnogo pitanja i probleme sa kojim se mladi susreću. Omladinski centar predstavlja multifunkcionalan prostor koji mladi koriste za razne sadržaje. Dodjeljivanjem prostora, troškovi Općine su minimalni jer su mladi taj prostor uredili uglavnom sopstvenim sredstvima.</p>	<p>Incijativu za obezbjeđivanje prostora prema Općinskom vijeću i Kabinetu Načelnika</p> <p>Inicirati lokalne privatnike da budu donatori (sponzori) za uređivanje Centra</p> <p>Kontaktirati Dijasporu u cilju tehničke opremljenosti Centra. (Napominjemo: kontakti već postoje i ima zainteresovanih za doniranje sretstava/opreme)</p>	<p>Idealno je da se prostor dodjeli početkom 2011. godine.</p> <p>Mladi bi se obavezali da aktivno uključe u opremanje prostorija te bi cijeli process bio ubrzan.</p>	<p>Odgovornosti u vezi prostora za mlade su na Općini, ali odgovornost također snose i Omladinske organizacije u Općini, Referent za mlade, Komisija za mlade, ali i svaki učenik, student, nezaposleni ili zapolseni svršenic škola mlađi od 30 godina.</p>	<p>2011.: 5.000,00 (ostali izvori)</p> <p>2012.: 10.000,00 (budžet Općine)</p> <p>2013.: 15.000,00 (ostali izvori)</p>
<p>Mladi u Mjesnim zajednicama nemaju prostor za omladinske aktivnosti. Neke Mjesne zajednice imaju prostore koji bi mogli biti omladinski prostori ali im isti nisu dodijeljeni i nemaju pravo da ih koriste.</p>	<p>U većini Mjesnih zajednica mladi imaju prostor za omladinske aktivnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Istražiti koje MZ imaju adekvatne prostore - Kampanje i Seminari o Omladinskoj politici - Istraživanje o potrebama mladih za omladinske aktivnosti i prostor za mlade - Incijativa prema Općinskom vijeću i Kabinetu Načelnika za dodjelu prostora mladima 	<p>2011. 2012.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Omladinske organizacije - Mjesne zajednice - Općinsko vijeće - Komisija za mlade - Kabinet nacelnika 	<p>2012.: 1.000,00</p>

<p>Na području naše Općine mladi nemaju mogućnosti da kvalitetno ispune slobodno vrijeme. Mali broj kulturnih, sportskih, ekoloških udruženja radi na omasovljavanju svojih članova.</p>	<p>Slobodno vrijeme mladih ispunjeno na kvalitetan način. Veliki broj mladih uključen u kulturna i sportska udruženja kao i u omladinske organizacije.</p>	<p>- sprovesti kampanju za uključivanje mladih u omladinske organizacije, sporte klubove, KUD-ove itd.</p>	2012., 2013.	<p>Omladinske organizacije Referent za mlade Komisija za mlade KP Komunalac Kalesija KUD-ovi</p>	2011.: 6.000,00 2012.: 7.000,00 2013.: 7.000,00
		<p>- obnoviti i učiniti održivom „Mrežu mladih općine Kalesija“</p>	2012., 2013.		
		<p>- organizovati manifestaciju “Izbor tinejdžera i tinejdžerke godine”</p>	2011., 2012., 2013.		
		<p>- proljetno čišćenje grada i većih Mjesnih zajednica</p>	2011., 2012., 2013.		
<p>Mladi nisu dovoljno informisani o situaciji u općini Kalesija, mogućnostima uključivanja, inicijativama koje pokreće Općina, nevladin sektor, javne ustanove i ostala udruženja. Komunikacija između mladih i vlasti je niskom nivou.</p>	<p>Mladima je omogućeno da dobiju informacije o omladinskom radu na području naše općine i šire. Protok informacija između mladih, pojedinaca, udruženja i vlasti je na zavidnom nivou. Svi zainteresovani mladi sa područja općine Kalesija učestvuju u kreiranju, radu i održavanju web portala.</p>	<p>- web portal za mlade</p>	- april 2011.	Omladinske organizacije	2011.: 500,00
		<p>- informisanje kroz letke i plakate</p>	<p>- po potrebi 2011 - po potrebi 2012 - po potrebi 2013</p>	Omladinske organizacije, Referent za mlade Vijeće učenika	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00
		<p>- radio emisija</p>	<p>- oktobar 2011 (početi u oktobru 2011, a emisija se emituje svakih mjesec dana u svakoj godini)</p>	Omladinske organizacije, Referent za mlade Vijeće učenika	2011.: 600,00 2012.: 600,00 2013.: 600,00
		<p>- omladinski listovi</p>	- mart 2012	Omladinske organizacije, Referent za mlade, Vijeće učenika	2011.: 1.000,00 2012.: 1.000,00 2013.: 1.000,00
		<p>- dani otvorenih vrata</p>	- april 2011., 2012., 2013.	Referent za mlade, Vijeće učenika Omladinske organizacije.	2011.: 200,00 2012.: 200,00 2013.: 200,00

<p>Mladi i Omladinske organizacije na području općine Kalesije nemaju uspostavljenu saradnju sa dijasporom.</p>	<p>Mladi sa područja općine Kalesija koji žive u inostranstvu (dijaspore) imaju saradnju sa mladima, Omladinskim organizacijama, neformalnim grupama iz Kalesije po svim osnovama (kulturnim, sportskim, humanitarnim, ekološkim, studentaskim razmjenama).</p>	<p>- uspostavljanje web stranice koja će pomoći u informisanju mladih u dijaspori i njihovom umrežavanju</p>	<p>april 2011.</p>	<p>- Omladinske organizacije, - Referent za mlade - KUD-ovi - Općina Kalesija</p>	<p>2012.: 4.000,00 2013.: 5.000,00</p>
		<p>- susreti omladinskih udruženja iz Kalesije i dijaspore</p>	<p>juli i decembar 2011., 2012., 2013.</p>		
		<p>- studijske posjete mladima u dijaspori</p>	<p>2012., 2013.</p>		
		<p>- sportka takmičenja između dijaspore i mladih Kalesije</p>	<p>juli i decembar 2012., 2013.</p>		
		<p>- program "Ja u mojoj Kalesiji" koji mladima iz dijaspore nudi upoznavanje Kalesije kada dođu na ljetne ili zimske godišnje odmore (odnosi se na mlade do 18 godina).</p>	<p>juli i decembar 2011., 2012., 2013.</p>		
<p>Mladi žive veoma nezdravo, kako fizički tako i psihički i kao takvi žrtve su mnogih faktora koji ih podstiču na negativne radnje. Nedostaje saradnja sa institucijom koja može biti savjedotodavnog karaktera. Saradnja sa vjerskim zajednicama bi mogla riješiti neke od postojećih i jako izraženih problema.</p>	<p>Saradnja sa vjerskim zajednicama na zadovoljavajućem nivou jer je to jedan od ključnih elemenata za držanje omladine na ispravnom putu.</p>	<p>-Stupanje u kontakt sa osobama koje su stručne i kompetentne da govore o problemima mladih sa vjerskog aspekta, ali i generalno. - Održavanje predavanja na razne teme/probeleme mladih; alkohol, droga i sl. Ali ne samo u vidu izlaganja, nego predlaganja davanja alternative mladima.</p>	<p>-2011. -2012. -2013. (Konstantno i biti aktualan, i govoriti o problemima koje imaju mladi na ovom području)</p>	<p>- Vjerske zajednice - Svršenici vjerskih škola - Omladinske organizacije</p>	<p>0,00</p>

<p>Obrazovni sistem nije usklađen sa potrebama mladih, a u Kalesiji ne postoji dovoljna ponuda neformalnog obrazovanja. Mladi na području Općine Kalesija nemaju mogućnosti za dodatnu edukaciju, osim škole, što otežava i sam proces studiranja, kao i pronalaženje adekvatnog zaposlenja nakon završenog školovanja.</p>	<p>Studenti imaju olakšano studiranje i lakšano pronalaze posao po završetku. Mladi imaju mogućnost da stiču znanja kao što su: strani jezici, računari, ostali oblici neformalnog obrazovanja. Pružena mogućnost nezaposlenim prosvjetnim radnicima da vrše edukaciju mladih kroz različite oblike neformalnog obrazovanja. 10 % mladih obučeno je o temama koje se tiču nevladinog sektora, društvenog angažmana, volonterizma, provođenja aktivnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pokrenuti razne kurseve (informatika, strani jezici, ples, drama, gluma, slikanje, itd) - poboljšati saradnju sa BKC-om i lokalnim FERAL radiom - inicirati saradnju i pokrenuti zajedničke akcije - provesti organizovanu obuku mladih koja će obrađivati teme kao što su: građansko društvo, timski rad, volonterizam, pisanje projekata i iznalaženje sredstava, javno zagovaranje i odnosi s javnošću, metode omladinskog rad itd. 	<p>Po osposobljavanju Omladinskog centra</p>	<p>Omladinske organizacije Referent za mlade JU BKC Alija Izetbegović Škole</p>	<p>2011.: 1.000,00 2012.: 1.000,00 2013.: 1.000,00</p>
<p>Mladi srpske nacionalnosti koji su se vratili, na područje gdje su živjeli njihovi roditelji prije rata, nisu uključeni u društvene tokove općine Kalesija.</p>	<p>Sve više mladih srpske nacionalnosti je zainteresovano da se uključi u omladinske organizacije.</p>	<p>Uključiti povratnike iz povratničkih naselja, a posebno povratnike mlađe starosne dobi u rad omladinskih organizacija, i time povećati toleranciju življenja u susjedstvu. Kontinuirano pronalaziti metode za poboljšanje društvenog položaja povratnika kroz podsticaj građanskog aktivizma.</p>	<p>2011. 2012. 2013.</p>	<p>Omladinske organizacije Referent za mlade Referent za povratak Općinsko vijeće Kabinet Načelnika</p>	<p>2011.: 1.000,00 2012.: 1.000,00 2013.: 1.000,00</p>

Na području općine Kalesija postoje određena dešavanja i aktivnosti ali to nije unaprijed iskoordinirano i isplanirano. Dakle, ne postoji međusektoralna saradnja.	Kalesija na početku godine ima plan aktivnosti za tu godinu. Sve institucije, organizacije imaju zajednički sastanak na kojem izrađuju plan aktivnosti.	Zajednički sastanak na početku godine na kojem se planiraju i raspoređuju aktivnosti.	2011. 2012. 2013.	Omladinske organizacije Referent za mlade JU BKC Alija Izetbegović JU MSŠ Kalesija Osnovne škole sa područja Općine KUD-ovi Sportki klubovi	0,00
Općina Kalesija tj. općinski načelnik nema savjetodavni odbor mladih. Prema definiciji omladinske politike na lokalnom nivou svaka Općina tj općinski načelnik treba da ima Savjetodavni odbor mladih.	Savjetodavni odbor mladih u Općini Kalesija postoji i funkcioniče.	Inicijativa Načelniku za uspostavljanje Savjetodavnog odbora mladih.	2011.	Općinski načelnik Općinsko vijeće Komisija za mlade Omladinske organizacije	0,00

Troškovi po godinama:

Godina	Iznos
2011.	15.500,00
2012.	26.000,00
2013.	26.500,00
UKUPNO	68.000,00

5. SAŽETAK

Mladi i institucije sistema u općini Kalesija su svjesni da probleme ne mogu riješiti preko noći, te su, stoga, krenuli sistemski i zajednički u rješavanje nagomilanih problema. U procesu izrade Strategije vodilo se računa o aktuelnoj situaciji, pa su problemi i prijedlozi mjera realno postavljeni. Na putu realizacije navedenih aktivnosti svim akterima će biti potrebna pomoć vladajućih struktura i same Općine Kalesija, koja je i do sada podržavala mlade u okviru svojih mogućnosti.

5.1. Pregled troškova po oblastima i godinama

PROGRAMSKA PODRUČJA	2011. god.	2012. god.	2013. god.	UKUPNO
Zapošljavanje i poduzetništvo mladih	55.000,00	47.000,00	35.000,00	137.000,00
Obrazovanje mladih	8.200,00	17.200,00	17.200,00	45.400,00
Zdravlje mladih	1.900,00	1.900,00	1.900,00	5.700,00
Kultura življenja i sigurnost mladih	10.300,00	11.300,00	9.600,00	31.200,00
Sport i kultura mladih	4.000,00	7.000,00	4.000,00	15.000,00
Učešće mladih u društvu	15.500,00	26.000,00	26.500,00	68.000,00
UKUPNO:	94.900,00	110.400,00	94.200,00	282.200,00

Mogući izvori finansiranja:

- Općina Kalesija
- Vlada Tuzlanskog kantona
- Vlada FBiH
- Savjet ministara BiH
- Domaći poduzetnici i šira lokalna zajednica
- Međunarodne organizacije i institucije

5.2. Provođenje i monitoring

Strategija za mlade napisana je s ciljem da nađe svoju primjenu u roku, koji je njome predviđen. Ona predstavlja prvi dokument koji planski i strateški prilazi rješavanju problema i zadovoljavanja potreba mladih.

Provođenjem strategije i u njoj predviđenih planova djelovanja u šest različitih oblasti (prilikom čega trebamo uzeti u obzir da su kultura i sport objedinjeni u jednu oblast) omogućuje se ciljan i svrsishodan pristup unaprijeđenju položaja mladih na području općine Kalesija. Kako bismo u naredne tri godine, za koliko je strategija i napisana, mogli pratiti i evaluirati aktivnosti koje se provode, neizostavno je da se Grupa za podršku, odnosno radne grupe sastaju periodično i po potrebi kako bi sagledali provođenje, u odnosu na planirane ciljeve, rezultate, aktivnosti, a i troškove. Stalna konzultacija uključenih subjekata u izradu, a kasnije i u realizaciju aktivnosti, doprinijet će aktualizaciji strategije u skladu s trenutnim potrebama i redefiniranju problema i potreba mladih. Stoga strategija ne predstavlja konačni dokument, već proces koji traje i koji je podložan izmjenama i dopunama.

Sistemi praćenja (monitoringa) omogućuju svim uključenim stranama da se informišu o napretku provođenja strategije, te da u političkom procesu koriste svoj uticaj kako bi Općina budžetska sredstva što bolje utrošila i jednako tako prezentirala javnosti.

U monitoring trebaju biti uključeni svi subjekti iz omladinskog sektora — ne samo osobe koje su sudjelovale u izradi strategije već i implementatori, ciljne grupe (korisnici, tj. mladi), te druge organizacije, institucije i ustanove koje imaju doticaja s mladima.

Monitoring je od odlučujuće bitnosti i za to da dinamika sudjelovanja partnera u provođenju strategije, koja je nastala u samoj njenoj izradi, ostane i u fazama implementacije.

Monitoring služi, dakle, da ustanovi u kojoj mjeri i koliko uspješno strategija doprinosi poboljšanju položaja mladih. Na dva ključna pitanja može se odgovoriti monitoringom:

1. Obećavaju li strategija i realnost njezina provođenja da će se problemi mladih smanjiti? Je li strategija (još) validna i provodi li se adekvatno?
2. Slijede li strategiju aktivnosti koje se provode? Postoji li još uvijek osnova za partnerstvo?

Ovi podaci potrebni su kako građanskom društvu, tako i Općini kako bi mogli stajati iza svoje uloge u partnerstvu.

Tehnike koje će se koristiti za monitoring jesu:

- anketiranje građana/ki, pogotovo mladih;
- prikupljanje statističkih podataka (tzv. „institucionalnih podataka“) od svih subjekata koji se bave pitanjima mladih;
- intervjuiranje ciljnih grupa;
- održavanje okruglih stolova.

Ove četiri tehnike svakako će pomoći sagledavanju učinka strategije i njenom daljnjem planiranju.

Očekuje se da će zajedničkim zalaganjem svih uključenih i zainteresiranih strana strategija opravdati svoje postojanje i biti primjer i drugim općinama kod nas, pa i šire da jedino institucionalno i strateško planiranje rješavanja problema i zadovoljavanje potreba mladih, ustanovljenih istraživanjem, može unaprijediti današnji loš položaj mladih u društvu.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA KALESIJA
OPĆINSKO VIJEĆE

PREDSJEDAVAJUĆI OPĆINSKOG VIJEĆA

Fetah Hujdur s.r.

Broj: 01-05-3196

Datum: 31. 12. 2010. godine

